

Document nummer	Bestandsnaam	Tags	Weigeringsgrond
00001	RE Terugkoppeling Catshuis pok.pdf	Document niet openbaar	5.1.2.e, 5.1.2.i
00002	FW Akkoord gaan met anno en bijlagen Catshuissessie Min BZK.pdf	Document deels openbaar	5.1.2.e, 5.1.2.i
00003	Catshuissessie 22 december a.s. POK.docx	Document deels openbaar	5.1.2.e, 5.1.2.i, 5.1.2.i/5.2.1
00004	Concept-Programma Catshuissessie POK.docx	Document deels openbaar	5.1.2.e, 5.1.2.i
00005	Eindverslag_parlementaire_ondervragingscommissie_kinderopvangtoeslag.pdf	Document reeds openbaar	Vindplaats: https://www.tweedekamer.nl/sites/default/files/atoms/files/20201217_eindverslag_parlementaire_ondervragingscommissie_kinderopvangtoeslag.pdf
00006	Beknopte samenvatting rapport 'Ongekend Onrecht'.pdf	Document openbaar	
00007	Samenvatting beantwoording onderzoeksvragen.pdf	Document reeds openbaar	Vindplaats: https://www.tweedekamer.nl/sites/default/files/atoms/files/20201217_eindverslag_parlementaire_ondervragingscommissie_kinderopvangtoeslag.pdf
00008	Sheet politiek-ambtelijke verhoudingen Rijk.pptx	Document niet openbaar	5.1.2.i
00009	Sheet informatievoorziening Kamer niet op orde.pptx	Document niet openbaar	5.1.2.i
00010	Sheetinformatiehuishouding.pptx	Document niet openbaar	5.1.2.i
00011	Nota knelpunten informatiehuishouding n.a.v. POK voor Catshuisoverleg.docx	Document deels openbaar	5.1.2.e
00012	Memo Huurtoeslag.docx	Document deels openbaar	5.1.2.e, 5.1.2.i
00013	Bijlage Memo HT Uitbreiden compensatieregelingen KOT.docx	Document deels openbaar	5.1.2.e, 5.1.2.i
00014	Bijlage Memo HT Aanbiedingsbrief+Eindrapportage+Alternatieven+voor+het+toeslagenstelsel+voor+de+Twe.pdf	Document reeds openbaar	Vindplaats: https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/12/14/aanbiedingsbrief-eindrapportage-alternatieven-voor-het-toeslagenstelsel
00015	Bijlage Memo HT Verzamelnota Huurtoeslag Anders.docx	Document deels openbaar	5.1.2.e, 5.1.2.i/5.2.1
00016	RE tussenbericht proces kabinetsreactie POK.pdf	Document deels openbaar	5.1.2.e, 5.1.2.i/5.2.1
00017	FW Informatiehuishouding OK.pdf	Document deels openbaar	5.1.2.e, 5.1.2.i, 5.1.2.i/5.2.1
00018	Sheet informatiehuishouding.pptx	Document niet openbaar	5.1.2.i
00019	Versnelling verbetering informatiehuishouding.docx	Document deels openbaar	5.1.2.b, 5.1.2.e
00020	RE verslagje CH POK 3-1-2020.pdf	Document niet openbaar	5.1.2.i
00021	RE Verslagje CH POK 3-1-2020.pdf	Document deels openbaar	5.1.2.e, 5.1.2.i
00022	RE update spoorboekje Kabrea POK.pdf	Document deels openbaar	5.1.2.e, 5.1.2.i//5.2.1
00023	RE Belangrijke Aanvulling Belnotitie SG Fin inzake POK.pdf	Document deels openbaar	5.1,2,b, 5.1.2.e, 5.1.2.i, 5.1.2.i//5.2.1
00024	FW Belnotitie inzake budget POK.pdf	Document deels openbaar	5.1.2.e, 5.1.2.i
00025	Belnotitie Minister inzak budget POK.docx	Document niet openbaar,Document deels openbaar	5.1,2,b, 5.1.2.i
00026	Bijlage 1 - Tabel POK - BZK en FIN verschillen.pdf	Document niet openbaar	5.1.2.b

From: "5.12e"
Sent: Wed, 23 Dec 2020 15:16:21 +0200
To: "5.12e" <5.12e@minocw.nl>
Cc: "5.12e" <5.12e@minbzk.nl>; "5.12e" <5.12e@minbzk.nl>
Subject: FW: Akkoord gaan met anno en bijlagen Catshuissessie Min BZK
Attachments: Catshuissessie 22 december a.s. POK.docx, Concept-Programma Catshuissessie POK.docx, Eindverslag_parlementaire_ondervragingscommissie_kinderopvangtoeslag.pdf, Beknopte samenvatting rapport 'Ongekend Onrecht'.pdf, Samenvatting beantwoording onderzoeksvragen.pdf, Sheet politiek-ambtelijke verhoudingen Rijk.pptx, Sheet informatievoorziening Kamer niet op orde.pptx, Sheetinformatiehuishouding.pptx, Nota knelpunten informatiehuishouding n.a.v. POK voor Catshuisoverleg.docx, Memo Huurtoeslag.docx, Bijlage Memo HT Uitbreiden compensatieregelingen KOT.docx, Bijlage Memo HT Aanbiedingsbrief+Eindrapportage+Alternatieven+voor+het+toeslagenstelsel+voor+de+Twee.pdf, Bijlage Memo HT Verzamelnota Huurtoeslag Anders.docx
Importance: High

5.12e
Even voor gemak stukken die Kajsja en ik kregen voor Catshuis. Omdat 5.12e ook wilde aanschuiven op 3 januari vanuit zijn verantwoordelijkheid voor archief.

5.12e
Hieronder mijn poging voor redenering die intern wordt uitgewerkt:
redenering op hoofdlijn is 1. openbaar tenzij belang van de staat (zowel pro-actief als passief) 2. Belang van de staat moet stevig beargumenteerd worden door nationale veiligheid, eenheid kroon, onevenredig schaden financiële belangen, onderhandelingen (andere nog?). Naar de kamer kan altijd gekozen worden voor vertrouwelijke info als een van gronden hierboven is ingeroepen (toch?). 3 naar de kamer gelden persoonlijke beleidsopvattingen niet maar worden geen namen van ambtenaren onder schaal ?? verstrekt. Helder moet daarbij wel zijn dat een document pas status heeft als het in de lijn bij tenminste een dg is geweest (voorbeeld van EZK notitie over horeca en Corona), dat vraagt dus goede vastlegging via document management systeem.

5.12e
Bovenstaande biedt ook inhoudelijke kaders voor het aanvalsplan infokuishouding.

Met vriendelijke groet,

5.12e

Van: 5.12e <5.12e@minbzk.nl>
Datum: donderdag 17 dec. 2020 6:31 PM
Aan: 5.12e <5.12e@minbzk.nl>, 5.12e <5.12e@minbzk.nl>, 5.12e <5.12e@minbzk.nl>
Kopie: 5.12e <5.12e@minbzk.nl>, 5.12e <5.12e@minbzk.nl>, 5.12e <5.12e@minbzk.nl>, 5.12e <5.12e@minbzk.nl>, 5.12e <5.12e@minbzk.nl>, 5.12e <5.12e@minbzk.nl>, 5.12e <5.12e@minbzk.nl>
Onderwerp: Akkoord gaan met anno en bijlagen Catshuissessie Min BZK

5.12e en 5.12e

Omwille van de snelheid even op deze wijze. Kunnen jullie akkoord gaan met het toezenden van deze stukken aan de minister ten behoeve voor de voorbereiding van de Catshuissessie op 22 december a.s.? De bijdragen mbt informatiehuishouding zijn akkoord bevonden door 5.12e - mbt informatievoorziening door 5.12e en mbt Huurtoeslag door 5.12e De stukken ABD-

rapport heeft min separaat ontvangen, maar kunnen desnoods voor de volledigheid ook nog aan dit pakket worden toegevoegd.

Groet,

S.12e

Directie Ambtenaar & Organisatie

.....
Directoraat-generaal Overheidsorganisatie
Ministerie van Binnenlandse zaken & Koninkrijksrelaties

Turfmarkt 147 Zuidtoren, 10^e verdieping
Postbus 20011 | 2500 EA | Den Haag

.....
M S.12e

S.12e @minbzk.nl

<http://www.minbzk.nl>

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Aan
Van

MinBZK

5.1.2.e

DGOO

Directie Ambtenaar en
Organisatie

Contactpersoon

5.1.2.e

T 5.1.2.e

Datum

16 december 2020

Kenmerk

2020-0000751268

Bijlage(n)

6

Samengewerkt met

CZW, CIO RIJK, directie
Woningmarkt

nota

Catshuissessie 22 december a.s.s POK

Aanleiding

Op 22 december a.s. is er een Catshuissessie over het rapport van de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK). Hetgeen in de Catshuissessie wordt besproken vormt tevens input voor de kabinetsreactie. U houdt tijdens deze sessie een inleiding over veranderende politiek ambtelijke verhoudingen, informatiehuishouding en informatievoorziening. Ten behoeve van die inleiding treft u een drietal sheets aan. Tevens is op onderdelen achtergrondinformatie toegevoegd. Uitgangspunt is dat de Stas niet deelneemt aan de Catshuissessie.

Advies/actie

Kennisnemen van deze nota en bijgevoegde bijlagen:

- (Concept)Programma voor de Catshuissessie 22 december a.s.
- Eindverslag van de POK aangeboden op 17 december
- Samenvatting van het eindverslag van de POK
- Sheet politiek ambtelijke verhoudingen
- Sheet informatievoorziening (5.1.2.i)
- Sheet informatiehuishouding
- Nota knelpunten en oplossingsrichtingen informatiehuishouding
- Memo huurtoeslag met bijlagen

Kern

- Het rapport van de POK is 17 december jl. aan de Tweede Kamer aangeboden. U bent daarover in een afzonderlijk BWO bijgepraat.
- Belangrijke constatering is dat de informatievoorziening vanuit de rijksoverheid onvoldoende is en daar een tekortschietende informatiehuishouding achter schuilt gaat.
- De Catshuissessie over het POK-rapport bestaat inhoudelijk uit 3 blokken:
  - Specifieke problematiek kinderopvangtoeslag
  - Relatie overheid-burger
  - Veranderende politiek ambtelijke verhoudingen, informatiehuishouding en informatievoorziening.
- Voor het laatste blok verzorgt u een inleiding. Ten behoeve daarvan treft u in de bijlage 3 sheets aan, die hieronder nog kort worden toegelicht.
- U wordt tijdens de sessie bijgestaan door de 5.1.2.e
- Voor het programma en deelnemers wordt u verwezen naar de bijlage.

- Hetgeen in de Catshuissessie wordt besproken, vormt tevens input voor de kabinetsreactie. Van BZK-zijde zal de bijdrage zich richten op lessen en verbeterpunten Rijksbreed.
- Bespreking van de kabinetsreactie in de MR is voorzien op 15 januari a.s., voorafgegaan door een stuurgroepvergadering 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e op 8 januari en een eerste bespreking in de MR. Vanwege de verwevenheid gaan er ambtelijk stemmen op de bespreking van deze kabinetsreactie te combineren met de bespreking van de Werkagenda uitvoering in de MR op 22 januari.

Toelichting op de sheets voor uw inleiding

Veranderende politiek ambtelijke verhoudingen

In het POK rapport is veel aandacht voor de rol die politici en ambtenaren hebben gespeeld in de toeslagenaffaire en over welke inlichtingen zij wanneer beschikten. De gebrekkige informatievoorziening heeft geleid om een vraag om interne (concept)stukken, inclusief persoonlijke beleidsopvattingen. Verscherpte aandacht voor rol ambtenaren leidt tot gevoel van onveiligheid (meer in de schijnwerpers, gevoel zich te moeten verantwoorden zonder zich te kunnen verdedigen), wat leidt tot risicomijdend gedrag bij ambtenaren. Uitdaging is dit om te buigen naar 'het eerlijke verhaal vertellen' en signalen laten doordringen tot de ambtelijke en politieke top.

Oplossingen hier zijn:

1. *De dialoog (na de verkiezingen)*
Bij duidelijkheid over spelregels kan worden gedacht aan: minister is verantwoordelijk voor ambtenaren, functioneren van ambtenaren wordt niet besproken in het openbare debat, informatie moet minister intern tijdig en accuraat bereiken.
2. *Minder Oekaze 'kramp'*
Idee is ook om een proef te starten met meer feitelijke toelichting door ambtenaren. Contacten binnen de mogelijkheden die er zijn (en ook al waren), normaliseren (minder kramp).
3. *Versterken ambtelijk vakmanschap*
In dialoog en code kernwaarden centraal (o.a. loyaal, deskundig, integer, democratisch en rechtsstatelijk besef). Algemeen belang dienen en opgavegericht werken. Loyale tegenspraak. Reflectie en leren: Hoe om te gaan met moeilijke situaties?

Informatievoorziening

In reactie op het ongevraagde advies van de Raad van State over ministeriële verantwoordelijkheid heeft het kabinet toegezegd gerichte verzoeken om specifieke documenten te zullen honoreren 'à la de Wob'. Dit betekent dat persoonlijke beleidsopvattingen daaruit kunnen worden weggelakt. Het belang hierachter is dat ambtenaren hun bewindspersonen vrijelijk moeten kunnen adviseren en van tegenspraak voorzien. In het POK-rapport wordt dit belang onderschreven. De commissie constateert echter dat het begrip 'persoonlijke beleidsopvatting' in de praktijk regelmatig te ver wordt opgerekt (p. 8). Vraag die

dan rijst is: Hoe gaan we om met het lakken van persoonlijke beleidsopvattingen? Op de sheet staan daarbij diverse overwegingen opgesomd die u kunt bespreken.

Ons advies zou zijn om meer (en gelijktijdig!) te werken aan het beter informeren van de Kamer aan de 'voorkant'. Hiermee wordt bedoeld dat ook wordt gewerkt aan het op eigen initiatief verstrekken van inlichtingen (ook wel de 'actieve' inlichtingenplicht genoemd). Het gaat er immers om dat de Kamers objectieve, accurate en betrouwbare informatie krijgen. "Stukken waarin de feiten, ook die politiek niet goed uitkomen, eerlijk worden weergegeven en de risico's en de argumenten pro en contra van een besluit helder en inzichtelijk worden besproken, geduid en gewogen", aldus de Raad. Verstrekken grote hoeveelheid interne stukken zou dan overbodig zijn. Hieraan staat echter in de weg dat dit in een politieke cultuur moet plaatsvinden die zich kenmerkt door incidentgedrevenheid en persoonsgericht afrekenen. Dit maakt het lastig. Het is aan te reden om aan de cultuur te werken door middel van de brede dialoog, maar ook bijv. ambtelijk vakmanschap.

Informatiehuishouding

De commissie POK constateert dat de informatievoorziening aan de Kamer en binnen ministeries onvoldoende is en achter de gebrekkige informatievoorziening gaat een tekortschietende informatiehuishouding schuil. De commissie is van mening dat het op orde brengen van de informatiehuishouding een prioriteit moet zijn. De commissie vindt dit een belangrijke politieke opdracht voor het kabinet. In het verlengde daarvan ligt er een belangrijke verantwoordelijkheid bij de hoogste ambtelijke leiding van de ministeries, de secretarissen-generaal. In de bijlage treft u een inventarisatie van oplossingen die zouden bijdragen aan het verbeteren de informatiehuishouding om zo op de inhoud een stap verder te komen. De kern daarvan is in de sheet informatie huishouding neergelegd.

NB. Vanwege de korte doorlooptijd is er nog geen analyse gemaakt van de effectiviteit van bepaalde maatregelen die in samenhang uitgevoerd kunnen worden. Idealiter zou je elkaar versterkende oplossingen willen prioriteren. Vooralsnog volgt hieronder een inventarisatie met acties die nog niet met elkaar in samenhang gezien zijn. Ook is het belangrijk te melden dat voorgestelde oplossingen niet met staande financiering en bezetting kunnen worden gerealiseerd. Dit geldt voor zowel departementen, ZBO's, het Rijksprogramma RDDI alsmede CIO Rijk.

Aanverwante onderwerpen

Maatwerk, rapporten en vervolg

Onrechtvaardige uitkomsten van strikte toepassing van regelgeving is een belangrijk thema in het rapport van de POK. In de kabinetsreactie op het rapport "Regels en ruimte" (Kamerstukken II 2019/20, 29362, nr. 282) is onder meer opgenomen dat bij de uitvoering van wet- en regelgeving niet het adagium "regel is regel" moet worden gehanteerd, maar dat de algemene beginselen van bestuur leidend moeten zijn, waarbij de bedoeling van de wetgever richting geeft aan de toepassing ervan. In opdracht van BZK zijn hier 2 onderzoeken naar gedaan: Bestuursrecht op Maat (UL) en Maatwerk en bijzondere wetgeving (UvT).

- Het Leidse onderzoek bevat denkrichtingen voor aanpassingen in het rechtssysteem om meer maatwerk in het bestuursrecht te realiseren (naast al lopende trajecten zoals Passend contact met de overheid (PCMO), het rapport Regels en Ruimte van ABDTOPConsult en het advies Maatwerk met de Awb van PelsRijcken). Het rapport bepleit o.a. om maatwerk in het licht van de mensenrechten en de responsieve overheid te zien. De aanbevelingen zien onder meer op aanpassing van de Awb.
- Het Tilburgse onderzoek, aangekondigd in de kabinetsreactie op het rapport "Regels en ruimte" van 16 januari jl., inventariseert maatwerk belemmerende en maatwerk stimulerende bepalingen in bijzondere wetten. Eerst zijn SZW en VWS aangesloten, omdat hun wetgeving het meest relevant is voor grote groepen burgers die het meest last hebben van een gebrek aan maatwerk. Dit onderzoek is 2 juli jl. opgeleverd. Een vervolgonderzoek bij FIN en OCW is bijna afgerond. In dat onderzoek is ook gekeken naar lagere regelgeving.

Voornemen is de Algemene wet bestuursrecht en zo nodig de sectorwetgeving aan te passen om onrechtvaardige uitkomsten van strikte toepassing van regelgeving te voorkomen. Afhankelijk van de wijzigingen in de Awb zal dit iom departementen ook leiden tot aanpassingswetgeving. Tilburgs onderzoek is daar dan input voor (niet alleen voor SZW, VWS, FIN en OCW).

De reactie op deze rapporten en het verdere traject maken onderdeel uit van de MCU-werkagenda.

Huurtoeslag

Specifiek voor de huurtoeslag leidt het rapport niet tot nieuwe inzichten, hoewel huurtoeslag/BZK op een beperkt aantal plekken wel wordt genoemd. Al eerder is geconstateerd dat het institutioneel vooringenomen handelen van de belastingdienst zich niet beperkt heeft tot de kinderopvangtoeslag, hoewel naar het zich nu laat aanzien in omvang en impact beperkter is gebleven.

5.1.2j

Op 14 december heeft de Staatssecretaris van Financiën de Eindrapportage Alternatieven voor het toeslagenstelsel aan de Kamer gestuurd. Hierin staan ten behoeve van een komend kabinet verschillende opties voor hervormingen in de toeslagen. De daarin opgenomen vereenvoudigingen voorzien niet op zichzelf in de problematiek zoals nu gesignaleerd bij de kinderopvangtoeslag, maar zouden de regelingen begrijpelijker voor huishoudens maken, en de uitvoering voor de belastingdienst simpeler wat de kans op problemen in de uitvoering verkleint. In bijgevoegd memo wordt nader ingegaan op de huurtoeslag.

Rapport over ABD-stelsel door Universiteit Utrecht

De directe aanleiding voor dit onderzoek is de motie Lodders c.s. (december 2019) n.a.v. enkele incidenten.

Het rapport is kritisch, maar meldt ook wat er goed gaat. Het bestaansrecht en de structuur van de ABD worden niet in twijfel getrokken. Op operationeel niveau

Datum

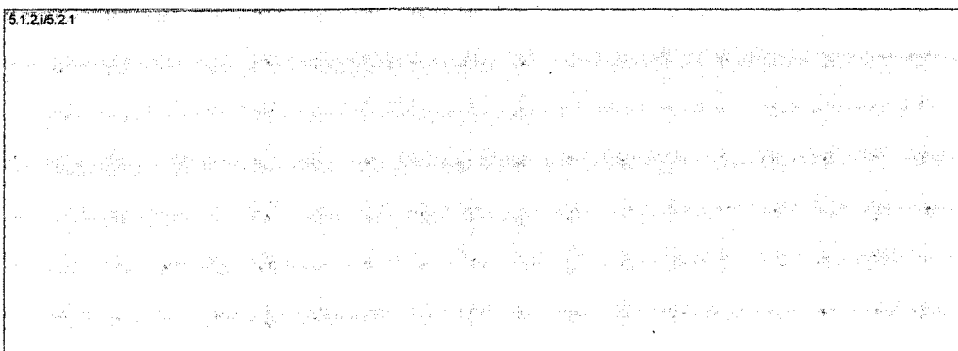
16 december 2020

Kenmerk

2020-0000751268

functioneert de ABD goed en professioneel (werving en selectie, vervulling vacatures, mobiliteit), maar de ABD heeft als (voor buitenwereld) zichtbaar strategisch stelsel verbetering. Dat vraagt openheid en transparantie en bijdrage aan de (verbetering van) kwaliteit van de rijksdienst. Ook wordt geconcludeerd dat van banencarroussel (beeld in Kamer) geen sprake is. Nederland doet het goed in internationale vergelijkingen (waar vaak meer politieke invloed is). De aanbevelingen zijn gericht op de diverse betrokkenen: Bureau ABD, BZK, SGO, Kabinet, Kamer.

De concept-kabinetsreactie wordt u separaat aangeboden om van u te vernemen of u de richting deelt. De hoofdlijnen van de kabinetsreactie op het rapport van de parlementaire ondervragingscommissie kinderopvangtoeslag moeten nog worden verwerkt. Planning is het stuk door te geleiden naar SGO (20 januari) en MR. (29 januari)

CATSHUISSESSIE PARLEMENTAIRE ONDERVRAGING KINDEROPVANGTOESLAG

Datum: 22 december 2020
 Locatie: Het Catshuis (Adriaan Goekooplaan 10, 2517 JX, Den Haag)
 Aanvang: 12.30
 Einde: 16.30

Aanwezig (kabinet):

Mark Rutte (premier), Wopke Hoekstra (min FIN), Alexandra van Huffelen (stas FIN/Toeslagen en Douane), Wouter Koolmees (min SZW), Bas van 't Wout (stas SZW) (tevens moderator), Tamara van Ark (min MZ), Kajsa Ollongren (vicepremier, min BZK), Carola Schouten (vicepremier, min LNV), Eric Wiebes (min EZK)

Tevens aanwezig (ambtelijk):

5.1.2.e (5.1.2.e AZ) en 5.1.2.e (AZ), 5.1.2.e (5.1.2.e FIN), 5.1.2.e (5.1.2.e SZW), 5.1.2.e (BZK), 5.1.2.e

Leden van het coördinatie-/schrijftteam (FIN en SZW en BZK) zijn achter de schermen aanwezig om mee te kunnen luisteren.

PROGRAMMA

(behandeltijd per blok is indicatief)

12.30-12.40: Welkom

Ingeleid door: stas SZW

5.1.2.i

12.40-13.10: Blok 1 – Opening

Ingeleid door: stas FIN/Toeslagen en Douane

- 5.1.2.i

-

-

-

13.10-14.05: Blok 2 – Specifieke problematiek in de (kinderopvang)toeslag

Ingeleid door: stas FIN/Toeslagen en Douane

- 5.1.2.i

-

14.10-15.05: Blok 3 – Relatie overheid/burger

Ingeleid door: min SZW

- 5.1.2.i

-

- 5.1.2j

15.10-16.05: Blok 4 – Veranderende politiek/ambtelijke verhoudingen, informatiehuishouding en informatievoorziening richting Tweede Kamer

Ingeleid door: min BZK

- 5.1.2j

16.10-16.30: Afronding en afsluiting

Ingeleid door: stas SZW

- 5.1.2j

RAPPORT POK 'ONGEKEND ONRECHT'

CONSTATERINGEN

De opdracht voor deze parlementaire ondervraging was na te gaan wat bewindspersonen wisten van de harde fraudeaanpak bij de kinderopvangtoeslag, welke sturing zij daaraan hebben gegeven en waarom het zo lang heeft kunnen doorgaan. De POK beantwoordt deze vraag in de persconferentie door aan te geven dat er meerdere momenten zijn geweest waarop de bewindspersonen en de ambtelijke top andere keuzes hadden kunnen maken waardoor de gevolgen van ouders beperkt of eerder hersteld waren. De samenvatting van de beantwoording van de onderzoeksvragen is bijgevoegd.

Daarnaast doet de Commissie twee constatering:

1. Grondbeginselen van de rechtsstaat geschonden

- De commissie constateert dat de politieke behoefte om de uitvoering van de toeslagen efficiënt in te richten en de **politieke en maatschappelijke wens om fraude te voorkomen**, geleid hebben tot wet- en regelgeving en een uitvoering daarvan, die het niet of nauwelijks toeliet om de individuele situatie van mensen recht te doen.
- De **wetgever** heeft wetgeving vastgesteld die spijkerhard was en die onvoldoende de mogelijkheid in zich had om recht te doen aan individuele situaties.
- De **uitvoerder** Financiën heeft de kinderopvangtoeslag uitgevoerd als een massaproces. De groepsgewijze aanpak, de 'alles-of-niets' benadering en de wijze waarop 'opzet/grove schuld' werd gehanteerd, hebben grove inbreuk gemaakt op het rechtsstatelijke principe dat optimaal recht gedaan moet worden aan individuele situaties van mensen. Onder druk van een oververhitte politieke behoefte aan fraudebestrijding werden ouders in de raderen van de uitvoering door de Belastingdienst ten onrechte gebrandmerkt als opzettelijke fraudeurs. De wijze waarop Sociale Zaken en Werkgelegenheid haar verantwoordelijkheid voor het beleid heeft ingevuld, is ver onder de maat geweest.
- De commissie constateert dat ook de **bestuursrechtspraak** jarenlang een wezenlijke bijdrage heeft geleverd aan het in stand houden van de niet-dwingend uit de wet volgende, spijkerharde uitvoering van de regelgeving van de kinderopvangtoeslag. Daarmee heeft de bestuursrechtspraak zijn belangrijke functie van (rechts)bescherming van individuele burgers veronachtzaamd.

2. Informatievoorziening niet op orde

- De commissie constateert dat de **informatievoorziening** aan de Kamer en binnen ministeries **onvoldoende** is. De slechte informatievoorziening heeft bij herhaling geleid tot een ernstige belemmering van het (politiek) functioneren van bewindspersonen.
- Achter de gebrekkige informatievoorziening gaat een **tekortschietende informatiehuishouding** schuil. De commissie is van mening dat het op orde brengen van de informatiehuishouding een prioriteit moet zijn. De commissie vindt dit een belangrijke politieke opdracht voor het kabinet. In het verlengde daarvan ligt er een belangrijke verantwoordelijkheid bij de hoogste ambtelijke leiding van de ministeries, de secretarissen-generaal.
- De commissie constateert tevens dat transparantie, openheid en volledigheid in de praktijk niet de leidende principes zijn bij het leveren van informatie. De informatievoorziening was in meerdere gevallen ingegeven door **gewenste juridische of politieke uitkomsten**.
- Het beschermen van de **persoonlijke beleidsopvattingen** van ambtenaren kan een legitieme reden zijn om stukken niet of deels te openbaren. De commissie constateert echter dat het begrip 'persoonlijke beleidsopvatting' in de praktijk regelmatig te ver wordt opgerekt.

Ten slotte besteedt de Commissie aandacht aan de gevolgen voor de ouders en roept zij op om het onrecht te herstellen.

RECONSTRUCTIE

- De eerste vijf hoofdstukken bevatten een gedegen feitelijke beschrijving op basis van documentenstudie en citaten uit de verhoren. Deze hoofdstukken beschrijven achtereenvolgens:
  1. Aanloop
    - WKO, AWIR (geen hardheidsclausule),
    - snelle invoering Toeslagen (controle achteraf),
    - terugvordering Toeslagen, privaatrechtelijke aansprakelijkheid en analyse hoogleraar Marseille en Scheltema,
    - advies LA 2009 (BD/T volgt advies LA niet op, legt niet voor aan politiek, maar aan rechter),
    - Raad van State (Appelbloesem) + analyse dat er ook na uitspraak RvS mogelijkheid was het anders te doen,
    - motie De Mos, AO KO 2011 -> geen fraude besproken, Robert M als hoofdmoot;
  2. Aanscherping fraudebeleid
    - RA Rutte/Asscher,
    - notitie BD met voorstel alleen terugvorderen eigen bijdrage (2012), 2 dagen later uitspraak RvS: terecht op nihil gesteld, daarom toch volledig terugvorderen,
    - Fraudewet SZW,
    - BuCa fraude (extra middelen voor toezicht BD),
    - MT Fraude/CAF (rol bezuinigingen, uit weekverslagen blijkt vooringenomenheid, besluit CAF-dossiers te gebruiken voor risico-selectie, besluit toeslagen te stoppen bij 'gerede twijfel', beschrijving werkwijze CAF-teams & opvolging door BD/T
    - MC aanpak Fraude (heeft nauwelijks invloed op fraudeaanpak BD/T);
  3. Signalen over gevolgen ouders
    - 2013: ambtelijk signaal SZW (volledig terugvorderen is forse straf onwetende ouders)
    - 2014: Aankondiging Directe Financiering (voorkomen hoge terugvorderingen normaal gebruik)
    - 2016: Herorientatie Directe Financiering (20.000 ouders met problematische schuld -> niet goed naar gekeken. 2 sporen beleid achteraf beter)
    - de Parel (expertmeeting, proportioneel terugvorderen)
    - Nationale Ombudsman
    - memo Palmen 2017;
  4. Problemen komen in beeld
    - CAF 11- zaak wordt gezien als geïsoleerde casus waarvan problemen zijn opgelost
    - Stopzetten Directe Financiering
    - verbetertraject KOT,
    - uitspraak RvS april 2019, leidt tot instellen Adviescommissie uitvoering Toeslagen (AUT/Donner),
    - proportioneel vaststellen;
  5. Moeizame weg tegemoetkoming
    - juni 2019,
    - memo met opties tegemoetkoming/VSO,
    - afstemming kamerbrief,
    - artikel 68 en WOB, invordering,
    - opzet/grove schuld,
    - uitbetaling bijna 300 CAF 11 ouders voor kerst
    - besluit proportioneel vaststellen
    - RvS-draai (incl analyse Marseille & Zijlstra)
    - Publicatie rapport Donner.
- Dit deel geeft een breed en herkenbaar beeld en bevat geen nieuwe informatie.
- Het beeld wat uit deze hoofdstukken naar voren komt is in lijn met de verhoren: uitvoering, beleid en politiek zijn in meer of mindere mate debet aan de problemen in de

toeslagenaffaire. Uit de beschrijving wordt duidelijk dat er tussen deze onderdelen te grote afstand heeft bestaan. Belangrijke besluiten zijn daardoor niet op de juiste tafels genomen. Signalen zijn onvoldoende doorgelopen, bevraagd en onvoldoende scherp voorgelegd en signalen die wel doorkwamen zijn onvoldoende in context geplaatst en gezien, waardoor er onvoldoende op is geacteerd.

- Ten aanzien van de Kamer wordt benoemd dat zij een belangrijke rol heeft gespeeld in het boven tafel krijgen van de problematiek en dat dit vaak niet makkelijk was vanwege de beperkte informatievoorziening (zeker naarmate er verder terug werd gegaan in de tijd). Ook wordt geconstateerd dat er voor moties die mogelijk verschil hadden kunnen maken geen meerderheid was (De Mos en Siderius). Er wordt geconstateerd dat de uitspraak RvS 2017 pas gestalte krijgt met Rapport AUT (Donner) in november 2019 en meermaals wordt aangegeven dat een oplossing voor de ouders heel lang op zich liet wachten.

VERANTWOORDING

Vorbereidingsfase

- Gebruik gemaakt van beschikbare info, Wob-verzoeken en een paper van prof. mr. S.E. Zijlstra over de uitspraken van de RvS. Contact gehad met het OM over samenloop met aangifte.

Informatieverstrekking ministerie van Financiën

- De commissie uit in stevige bewoordingen haar onvrede rondom de informatievoorziening vanuit het ministerie van Financiën. Ten eerste over de informatievorderingen. Late aanlevering tegen de afspraken in, soms gelakt (dus geen ruimhartige verstrekking) en stukken via ambtelijke weg die nog niet officieel zijn aangeboden.
- De commissie merkt op dat het gedurende meerdere momenten nieuwe informatie naar buiten is gekomen die relevant is voor het onderzoek van de commissie, waaronder het memo van mevrouw Palmen en enkele Wob-verzoeken. De commissie verbaast zich over de timing van deze wob-verzoeken, die al lange tijd liggen bij Financiën.
- De commissie kan er gezien de vele tekortkomingen niet op vertrouwen dat nu alle gevorderde informatie daadwerkelijk in het bezit is van de commissie. De commissie is zeer ontstemd dat de informatievoorziening door het ministerie van Financiën op deze wijze is verlopen, omdat niet uitgesloten kan worden dat er daardoor omissies in de reconstructie

Informatieverstrekking ministerie van SZW

- De commissie uit in stevige bewoordingen haar onvrede rondom de informatievoorziening vanuit SZW
- De commissie constateert dat het ministerie van SZW zich net als Financiën niet heeft gehouden aan de intentie die in de werkafspraken was opgenomen en pas op 1 oktober een groot deel van de stukken heeft ontvangen. De commissie uit zorgen over de informatiehuishouding binnen het ministeri.
- De commissie heeft naar aanleiding van de eerste en tweede levering tekortkomingen geconstateerd. Op zeer weinig van deze documenten werden opmerkingen van de bewindspersonen of ambtelijke top aangetroffen. Ook werden geen verslagen van overleggen van de ambtelijke en politieke top aangetroffen. De commissie constateerde aldus dat deze gevorderde informatie ontbrak en kon dan ook niet anders concluderen dan dat niet (volledig) was voldaan aan de vordering. Verder was het aantal geleverde stukken beperkt en heeft de commissie genoodzaakt gezien om een brief te sturen aan het ministerie van SZW.

Informatievoorziening door AZ

- AZ is door de commissie welwillend omgegaan met de ontvangen vorderingen. Wel ontbraken opmerkingen van de MP op de stukken, waarop twee weken voor de openbare

verhoren enkele stukken werden gestuurd met onderstrepingen. De commissie heeft met verwondering kennisgenomen van de verklaring van de minister-president dat binnen zijn ministerie vrijwel geen vastlegging plaatsvindt.

Keuze te horen personen en verloop openbare verhoren

- De openbare verhoren zijn vervolgens goed verlopen en hebben voor de commissie veel bruikbare informatie opgeleverd voor het onderhavige verslag van bevindingen.

Overige werkzaamheden Commissie

- De commissie heeft enkel zich gericht op politieke ambtelijke top, niet op de Tweede Kamer. De commissie gaat verder in op de archivering.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Aan
Van

5.1.2

5.1.2.e

5.1.2.e

Datum

16 december 2020

Kenmerk

2020-0000755306

nota

Nota knelpunten informatiehuishouding n.a.v. POK voor
Catshuisoverleg

Aanleiding

Op 22 december zal er een speciale Catshuissessie zijn over de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag. 5.1.2.e zal hieraan deelnemen en heeft behoefte aan een overzicht van mogelijke verbeteracties naar aanleiding van de conclusies van de POK.

Probleemstelling

In dit geval ging het grootschalig fout bij de Kinderopvangtoeslag, onder andere doordat de overheid haar informatiehuishouding niet op orde had. Jaarlijks zien we vele gevallen in de uitvoering, maar ook in de politieke verantwoording waar de overheid niet in staat is om informatie correct te gebruiken, verwerken of ter verantwoording te reproduceren. Er is behoefte aan eerste inventarisatie van oplossingen die zouden bijdragen aan het verbeteren de informatiehuishouding om zo op de inhoud een stap verder te komen. De managementsamenvatting uit het rapport 'Ongekend onrecht' is als bijlage 1 bij deze notitie gevoegd.

Aanpak

Bij de aanpak van de snelle analyse hebben we een onderscheid naar onderwerpen: governance-vraagstuk, wet- en regelgeving aan de voorkant rekening laten houden met uitvoering en IHH, gekwalificeerd personeel, etc. etc.

NB. Vanwege de korte doorlooptijd is er nog geen analyse gemaakt van de effectiviteit van bepaalde maatregelen die in samenhang uitgevoerd kunnen worden. Idealiter zou je elkaar versterkende oplossingen willen prioriteren. Vooralsnog volgt hieronder een inventarisatie met acties die nog niet met elkaar in samenhang gezien zijn. Ook is het belangrijk te melden dat voorgestelde oplossingen niet met staande financiering en bezetting kunnen worden gerealiseerd. Dit geldt voor zowel departementen, ZBO's, het Rijksprogramma RDDI alsmede CIO Rijk.

In dit stuk worden aan de hand van een dilemma de grootste problemen en oplossingsrichtingen nader belicht en zijn de onderstaande vragen uitgewerkt in het kader van een mogelijke versnelling.

Probleem: Informatiehuishouding krijgt structureel te weinig prioriteit.

Dilemma: In hoeverre kunnen en willen we investeren in de verbetering van de informatiehuishouding?

Vragen, problemen en oplossingen

- 1 Prioriteren
  - Hoe groot is het probleem? Wat als we niets doen?
  - In hoeverre en hoe willen we investeren in de verbetering van de informatiehuishouding?
  - Voor wie doen we het eigenlijk, de verbeterde informatiehuishouding? (rol Burger, journalist en parlement)
- 2 Sturing verstevigen
  - Hebben we de informatiehuishouding wettelijk goed geregeld?
  - Hoe willen we sturen op informatiehuishouding?
  - Hoe weten rijksonderdelen hoe ze ervoor staan?
- 3 Ondersteunende IT-diensten en kaders
  - Hoe gaan we om met legacy en vernieuwing in het IT landschap?
  - Wat betekent een versnelling voor de uitvoering?
- 4 Versterken ambtelijk vakmanschap
  - Hoe houden medewerkers binnen het Rijk zich aan de afspraken om goed te bewaren?
  - Wie moeten er eigenlijk aan de informatiehuishouding werken?

Kern

1 Prioriteren

Hoe groot is het probleem, wat als we niets doen?

Probleem: Jaarlijks heeft de overheid te maken met duizenden WOB-verzoeken, parlementaire onderzoeken, parlementaire enquêtes en incidenten waarbij bewindspersonen de Kamer niet, niet volledig of te laat hebben geïnformeerd. Dat gaat alleen nog maar om de politieke verantwoording. In de uitvoering van overheidstaken hebben we dit keer gezien dat het grootschalig in de fout liep bij de Kinderopvangtoeslag. Jarenlang waarschuwen organisaties als de WRR, de Nationale Ombudsman, toezichthouders als de Autoriteit Persoonsgegevens, de Inspectie OE en particuliere initiatieven als de Kafkabrigade dat burgers vermalen worden tussen de tandwielen van de digitale overheid. Om dit patroon te doorbreken is het noodzakelijk dat we de informatiehuishouding op orde krijgen.

Oplossing:

- Prioriteer informatiehuishouding op niveau SGO en overweeg een versnellingsagenda

In hoeverre en hoe willen we investeren in de verbetering van de informatiehuishouding?

Uit een eerste kostenberekening verricht door RDDI kwam naar voren dat de versnelling van de informatiehuishouding rijksbreed op zo'n 135 miljoen moet worden geraamd. Daarbij hebben de rijksonderdelen aangegeven de berekening zelf scherper te willen maken. Daartoe hebben ze een model gekregen om dit uit te kunnen voeren.

Probleem: Het ontbreekt aan een goede kostenraming.'

Oplossing:

- Ga in ieder geval uit van **5.1.2.b**, en vraag organisaties de geleverde systematiek te hanteren.

Voor wie doen we het eigenlijk, de verbeterde informatiehuishouding? (rol burger, journalist en parlement)

De vragende partijen mopperen, inclusief de Tweede Kamer. Toch zijn er weinig vaste kamercommissies die de informatievoorziening als bespreekpunt hebben. De vaste kamercommissie Buitenlandse Zaken heeft dat bijvoorbeeld wel, en er afspraken over gemaakt. Er is ook een samenwerkingsfunctionaliteit ingericht. Ook burgers en journalisten willen beter betrokken worden.

Probleem: er is onvoldoende dialoog tussen de ontvangers van informatie en de opstellers.

Oplossing:

- Alle departementen maken afspraken met de vaste kamercommissies over de gewenste informatievoorziening en leggen dat vast.
- Betrek burgers, bedrijven en journalisten als organisatie bij de informatievoorziening.

2 Sturing verstevigen

Hebben we de informatiehuishouding wettelijk goed geregeld?

Afgezien van de wettelijke kaders Archiefwet, Wob en Woo etc wordt in specifieke wetgeving ook nader zaken geregeld, zoals bewaar en vernietigtermijnen. We hebben meer dan 600 bepalingen gevonden met bijna 40 verschillende termijnen. Dit leidt tot grote onduidelijkheid en onuitvoerbaarheid.

Probleem: wet- en regelgeving houdt te weinig rekening met uitvoerbaarheid.

Oplossing:

- Harmonisatie van informatiebepalingen in wetgeving.
- Wet- en regelgeving aan de voorkant rekening laten houden met uitvoering en de impact voor informatiehuishouding middels het gebruik van hiervoor geschikte uitvoeringstoetsen als onderdeel van het proces tot vaststelling.

Hoe willen we sturen op informatiehuishouding?

Probleem: Regelmatig wordt gesignaleerd dat de Rijksoverheid laat (of onvolledig) is met het afhandelen van informatieverzoeken. De schijnwerper wordt vanuit de buitenwereld hier op gericht, terwijl niet alle organisaties goed zicht hebben op hun eigen doorlooptijden en knelpunten.

Oplossing:

- Realiseer binnen de organisatie en in de Rapportage Bedrijfsvoering Rijk een dashboard in met het aantal informatieverzoeken, de inhoud, de afhandeltermijnen en zorg voor sturing (a la inkoop procedures die een wettelijke termijn hebben). Maak dit deel van de P&C cyclus van de organisatie.

Hoe weten rijksonderdelen hoe ze ervoor staan?

Er is een overheidsinspectie die iedere twee jaar de staat van de informatie-huishouding inspecteert. Doorgaans krijgen deze rapporten weinig prioriteit in de organisatie.

Probleem: Inspectierapporten op het gebied van informatiehuishouding krijgen in de organisaties meestal niet de prioriteit die het onderwerp nodig heeft.

Oplossing:

- Beleg de rol van regisseur op de verbeteracties bij CIO Rijk inclusief benodigd mandaat. Rapportage vindt plaats op niveau SGO.

3 Ondersteunende IT-diensten en kaders

Hoe gaan we om met legacy en vernieuwing in het IT landschap?

Probleem: De inspectie signaleert dat er een veelheid van IT systemen is waarin informatie wordt opgeslagen, waarvan een deel niet aan de juiste standaarden van duurzaam digitale informatiebeheer voldoet. Het uitgangspunt is eigenlijk altijd dat iedere organisatie eigen eisen formuleert, passend bij de processen.

Oplossing:

- Rijksbreed verplichten van standaarden voor de Rijksdienst voor informatiebeheer en deze verwerken in de kwaliteitseisen grote ICT projecten.
- Meenemen in BIT toets.

Wat betekent een versnelling voor de uitvoering?

Voorwaardelijk is een versteviging van de tactische informatievoorziening (organisatie)laag om de brug te kunnen vormen tussen gebruikersorganisaties en een of meerdere rijks-IT-leveranciers en tussen gebruikersorganisaties onderling (demand- of afnemers-regie).

Probleem:

- Op dit moment speelt dit breed, er is geen portfoliotafel waar dit alles bij elkaar komt. In feite geldt het bij alle projecten die voortvloeien uit rijksbrede informatievoorziening.
- Dit is een voorwaarde om een goede praktische, gebruiksvriendelijke en herbruikbare informatievoorzieningen (IV/IT) te realiseren die ook aantrekkelijk zijn voor hergebruik door andere overheidsorganisaties.
- Dit vraagt om een ontwikkeling van informatievoorziening-bouwstenen die niet alleen actief gebruik maken en zijn gebaseerd op open standaarden maar ook verder worden verdiept in de definitie, semantiek en logica in een (steeds meer) gestandaardiseerde werking en daarin aansluit bij de ontwikkeling van de hedendaagse moderne internet-architectuur.

Oplossing:

- Rijksorganisaties moeten een deel van de autonomie opgeven dat zij zelfstandig unieke specifieke applicaties ontwikkelen en inrichten en bereid zijn dit meer in gezamenlijkheid te doen en daarmee te opteren voor een meer gestandaardiseerde ondersteuning en dienstverlening.

Dit betekent het stimuleren van Rijksbrede en gemeenschappelijke diensten waar mogelijk en wenselijk.

4 Versterken ambtelijk vakmanschap

Hoe houden medewerkers binnen het Rijk zich aan de afspraken om goed te bewaren?

Probleem: Uit onderzoek blijkt dat bijna de helft dat denkt te doen, maar de praktijk is minder positief. Bij medewerkers ontbreekt kennis over basisregels informatiehuishouding binnen de Rijksdienst.

Oplossing:

- Borging inhoud RDDI Campagne 'Goed Bewaard' in indiensttredingsprocedures.
- Inbedden van goed informatiebeheer in het ambtelijk vakmanschap.

Wie moeten er eigenlijk aan de informatiehuishouding werken?

Er is veel bezuinigd op capaciteit van deskundigen in de informatiehuishouding, terwijl dit een eer dynamisch terrein is dat de nodige deskundigheid verdient binnen het Rijk.

Probleem: onvoldoende personeel en onvoldoende gekwalificeerd personeel

Oplossing:

- Analyse personeelsbehoefte IH functies bij departementen uitvoeren.
- Rijksbreed investeringsprogramma opzetten voor opleiding/omscholing en werving informatieprofessionals (record managers/documentalisten etc.).

Bijlage 1: Informatievoorziening niet op orde (uit 'Ongekend onrecht')

De commissie constateert dat de informatievoorziening vanuit de rijksoverheid onvoldoende is. Op het hoogste niveau is de Tweede Kamer bij herhaling geconfronteerd met ontijdige, onvolledige en onjuiste informatie rond de kinderopvangtoeslag. Niet alleen de informatievoorziening in reactie op Kamervragen en tijdens Kamerdebatten haperde met grote regelmaat, maar ook de informatievoorziening richting de ondervragingscommissie zelf was traag en soms onvolledig.

Ook op het niveau van de ministeries schoot de informatievoorziening tekort, zowel binnen als tussen ministeries. In de richting van bewindspersonen kon slechts met grote moeite een reconstructie van de uitvoering van de kinderopvangtoeslag worden gegeven. En nog altijd lijkt dit beeld niet volledig te zijn. De slechte informatievoorziening heeft bij herhaling geleid tot een ernstige belemmering van het (politiek) functioneren van bewindspersonen.

Achter de gebrekkige informatievoorziening gaat een tekortschietende informatiehuishouding schuil. Bij alle ministeries waar de commissie onderzoek van enige omvang heeft verricht, bleek de informatiehuishouding onvoldoende op orde te zijn. Aangezien zij niet de eerste onderzoekscommissie is die op een gebrekkige informatievoorziening bij ministeries wijst, vreest zij dat dit een hardnekkig probleem is bij de Rijksoverheid. Daarbij heeft de commissie met verbazing kennisgenomen van de grote verschillen tussen ministeries, daar waar het ging om het (niet) vastleggen en archiveren van opmerkingen en aantekeningen van bewindspersonen.

De commissie is van mening dat het op orde brengen van de informatiehuishouding een prioriteit moet zijn. Dat is nodig voor het goed functioneren van de ministeries, van de parlementaire democratie en van de controlerende functie van de media. De commissie vindt dit een belangrijke politieke opdracht voor het kabinet. In het verlengde daarvan ligt er een belangrijke verantwoordelijkheid bij de hoogste ambtelijke leiding van de ministeries, de secretarissen-generaal.

De commissie constateert tevens dat transparantie, openheid en volledigheid in de praktijk niet de leidende principes zijn bij de beantwoording van Kamervragen, het opstellen van Kamerbrieven, het reageren op Wob-verzoeken en het samenstellen van dossiers voor rechtszaken. De Grondwet, de Wet op de parlementaire enquête 2008, de Wet Openbaarheid van Bestuur en de Algemene Wet Bestuursrecht bevatten heldere bepalingen en bedoelingen. Desondanks was de informatievoorziening - zo blijkt uit het onderzoek van de commissie - in meerdere gevallen ingegeven door gewenste juridische of politieke uitkomsten, resulterend in het slechts gedeeltelijk, vertraagd of niet verstrekken van informatie. Het beschermen van de persoonlijke beleidsopvattingen van ambtenaren kan een legitieme reden zijn om stukken niet of deels te openbaren. De commissie constateert echter dat het begrip 'persoonlijke beleidsopvatting' in de praktijk regelmatig te ver wordt opgerekt.

Verbetering van de informatievoorziening is essentieel voor het functioneren van het parlement, van de media en van de rechtsbescherming. Net als de bescherming van het individu, is ook de informatievoorziening daarmee een belangrijk element van de democratische rechtsstaat.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

De minister van BZK

Directoraat-Generaal
Bestuur, Ruimte en Wonen
Directie Woningmarkt

Contactpersoon

S.12.e

T S.12.e

Datum

16 december 2020

memo

Huurtoeslag

1. Inleiding

Als achtergrondinformatie voor de Catshuissessie op 22 december gaat dit memo in op de relatie tussen de huurtoeslag en de kinderopvangproblematiek en op de lopende trajecten met betrekking tot de toekomst van de huurtoeslag. Het betreft de volgende drie paragrafen:

- *Bevindingen ondervragingscommissie kinderopvangtoeslag* Specifiek voor de huurtoeslag leidt het rapport niet tot nieuwe inzichten, wel wordt BZK/Huurtoeslag een paar keer genoemd.
- *Huurtoeslag in kader van hersteloperatie Kinderopvangtoeslag (uitbreiding compensatieregelingen)*: in de MR van 4 december is besloten om enkele compensatieregelingen voor getroffen ouders kinderopvangtoeslag uit te breiden naar overige toeslagen. Dit betreft de regelingen die compensatie bieden voor de gevolgen van het institutioneel vooringenomen handelen van de belastingdienst. Hoewel omvang van bedragen aan aantal huishoudens beperkter zijn dan bij de kinderopvang, geeft, conform advies van de commissie Donner, het handelen van de belastingdienst aanleiding tot deze uitbreiding.
- *Toekomst huurtoeslag (Contourennota Toeslagen)*: Op 14 december heeft de Staatssecretaris van Financiën de Eindrapportage Alternatieven voor het toeslagenstelsel aan de Kamer gestuurd. Hieruit blijkt dat volledig vervallen van de huurtoeslag alleen kan in zeer vergaande vergezichten wat niet binnen afzienbare tijd geeffectueerd kan worden. Voor een komende kabinetsperiode zijn daarom vooral de geschetste mogelijkheden tot vergaande vereenvoudigingen, al dan niet gecombineerd met een verplichte huurverlaging voor lage inkomens, van belang.

2. Bevindingen ondervragingscommissie kinderopvangtoeslag

Het rapport van de parlementaire ondervragingscommissie gaat niet in op de situatie met betrekking tot de huurtoeslag. Specifiek voor de huurtoeslag leidt het rapport niet tot nieuwe inzichten.

Op een beperkt aantal plekken wordt BZK/huurtoeslag wel genoemd:

- Op pagina 44 wordt verwezen naar de anti-fraude-aanpak ten behoeve waarvan budget vanuit SZW en BZK beschikbaar werd gesteld vanuit de

door fraude-aanpak beoogde besparingen op de toeslagen. Uit onze informatie vanuit de belastingdienst is gebleken dat in de praktijk de belastingdienst zich in de aanpak vooral heeft gericht op de kinderopvangtoeslag, omdat de bedragen die met fraude gemoeid waren bij kinderopvangtoeslag veel hoger zouden zijn.

- In de bijlage is een analyse van jurisprudentie opgenomen. Hierin wordt verwezen naar verschillende rechterlijke uitspraken. Er worden ook uitspraken rond huurtoeslag genoemd. Het betreft uitspraken met betrekking tot terugvorderingsbeleid die toeslagenbreed voortvloeien uit de Algemene Wet Inkomensafhankelijke Regelingen (AWIR). De uitspraken illustreren de door de rechter op dat moment ondersteunde beperkte beleidsvrijheid bij het matigen van terugvorderingen.

3. Huurtoeslag in kader van hersteloperatie Kinderopvangtoeslag (uitbreiding compensatieregelingen)

Evenals de kinderopvangtoeslag is de huurtoeslag een toeslag die valt onder de Algemene Wet Inkomensafhankelijke Regelingen (AWIR) die door de belastingdienst wordt uitgevoerd. Dit geldt ook voor de zorgtoeslag en het kindgebonden budget.

Bij het instellen van de compensatieregelingen voor de getroffen ouders in het kader van de kinderopvangproblematiek kwam dan ook de vraag naar voren of deze regelingen ook niet voor de andere toeslagen zouden moeten gelden. In eerste instantie is daar niet voor gekozen omdat bij de andere toeslagen geen sprake van (signalen van) een problematiek van vergelijkbare aard en omvang.

Bij nadere bestudering van dossiers is vervolgens naar voren gekomen dat er op het punt van handelen van de belastingdienst in tenminste enkele gevallen wel sprake was van vergelijkbaar handelen. Eind november bent u hierover geïnformeerd (betreffende nota als bijlage bijgevoegd). In de MR van 4 december is besloten een deel van de compensatieregelingen uit te breiden naar de andere toeslagen. Hierover is de Kamer in de vierde voortgangsrapportage hersteloperatie kinderopvangtoeslag geïnformeerd (betreffende tekst uit die voortgangsrapportage bijgevoegd). In bijlage 2 is een nadere toelichting opgenomen van de uit te breiden regelingen.

Hieronder een samenvatting van de bevindingen die tot de keuze tot uitbreiding van de compensatieregelingen heeft geleid:

- In de kern betrof de vraag of de situatie bij de overige toeslagen zodanig vergelijkbaar is met de situatie bij de Kinderopvangtoeslag dat een vergelijkbare compensatieregeling gerechtvaardigd is.
- Er is vergelijkbaarheid met betrekking tot het handelen van de belastingdienst. Er is geconstateerd dat er ook huurtoeslagzaken zijn waarbij de Belastingdienst vooringenomen gehandeld heeft. Hoewel naar het zich nu laat aanzien het om kleinere aantallen gaat, zijn er ook bij de huurtoeslag huishoudens institutioneel vooringenomen behandeld, waarbij huurtoeslag is ingehouden waar naar huidige inzichten wel huurtoeslag zou zijn toegekend (bijvoorbeeld bij het enkele ontbreken van een handtekening op het huurcontract). Dit is relevant omdat de Commissie Donner heeft geoordeeld

dat juist dit voorgenomen handelen van de belastingdienst de reden is om compensatie te bieden. Deze zaken zijn naar voren gekomen bij de nadere beoordeling van de dossiers in de zogenaamde CAF-zaken. Staatssecretaris van Financiën/Toeslagen heeft daarop op 25 mei 2020 aan de Tweede Kamer gemeld nader te onderzoeken hoe hiermee moet worden omgegaan. 5.1.2j

5.1.2i

- De huurtoeslag (en de andere toeslagen) zijn niet gelijk aan de situatie bij de kinderopvangtoeslag wat betreft inhoud van de regelgeving. De huurtoeslagregelgeving kent naar huidige inzichten niet de vormen van 'hardheid' die de kinderopvangtoeslag wel kende. Er is geen vergelijkbaar voorbeeld van het zodanig hard uitwerken van de regeling zoals bij kinderopvangtoeslag waarbij 1 uur minder kinderopvang dan aangegeven, of het frauduleus handelen van de intermediair (gastouderbureau) leidde tot het volledig terugvorderen van de toeslag. Deze inschatting dat de overige toeslagen minder hardheden kenden is de overweging om de hardheidsregeling die voor de kinderopvangtoeslag geldt op dit moment niet uit te breiden. Overigens kent de huurtoeslag wel grenzen en afbakeningen (met betrekking tot hoogte huur, inkomen en vermogen) die individuele huurtoeslagontvangers als hard hebben kunnen ervaren. De vraag is echter of ook sprake is van onredelijke hardheid. Begin 2021 zullen we een nadere verkenning doen naar de verschillende voorwaarden in de huurtoeslagregelgeving en beoordelen op de mate van hardheid. Als hieruit nieuwe inzichten komen kan dan bezien worden of aanleiding is tot nadere aanpassing van (compensatie)regelingen of aanpassing van de huurtoeslagregelgeving. Afgelopen jaar is overigens al op enkele punten een versoepeling van de regels gerealiseerd:
  - Aanvraagtermijn om in aanmerking te komen voor uitzondering van inkomens- of vermogensbestanddelen of bijzondere huishoudsituaties is verruimd van 6 weken naar 5 jaar, zodat de kans dat huishoudens te laat er achter komen dat ze voor dergelijke uitzonderingen in aanmerking komen is verkleind.
  - De toepassing van de regels rond het zogenaamde verworven recht is verruimd.
  - Vervallen van de harde maximale inkomensgrenzen, waardoor het bedrag aan huurtoeslag geleidelijker afloopt bij hogere inkomens.

Het effect, wat betreft aantallen en kosten, van de uitbreiding van de regelingen is onzeker, enerzijds omdat inhoudelijke toets op aanspraken nog plaats moet vinden en anderzijds omdat er zich nog nieuwe huishoudens kunnen melden. In totaal zijn 486 belanghebbenden betrokken bij de vijf niet-KOT zaken die aanleiding voor het bezien van uitbreiding waren. De belastingdienst geeft als indicatieve inschatting aan dat zo'n 750 huurtoeslagontvangers voor de compensatieregeling in aanmerking zouden kunnen komen (zie onderstaande tabel).

Compensatieregeling	Q ¹ (geschat)	P ² (afgerond; geschat)	P*Q (in mln.; afgerond; geschat)
Huurtoeslag	750	€ 5200	€ 3,9
Zorgtoeslag	460	€ 2000	€ 0,9
Kindgebonden budget	230	€ 2400	€ 0,6
Totaal compensaties	1400		€ 5,4
Totaal betrokkenen	1000		

4. Toekomst huurtoeslag (Contourennota Toeslagen)

Op 14 december heeft de Staatssecretaris van Financiën de Eindrapportage Alternatieven voor het toeslagenstelsel aan de Kamer gestuurd. De aanbiedingsbrief is als bijlage bijgevoegd. Tevens is als bijlage toegevoegd de nota dd 12 november met nadere toelichting op dit rapport.

De aanleiding voor de uitwerking van alternatieven voor het toeslagenstelsel is het rapport van het IBO Toeslagen. De aanbiedingsbrief van de staatssecretaris vat de bevindingen daaruit samen:

Het huidige toeslagenstelsel kent grote nadelen die vanuit burgerperspectief niet acceptabel zijn en tot zeer schrijnende situaties in de samenleving leiden. Het stelsel met voorschotten leidt in combinatie met een sterke inkomensafhankelijkheid en veel complexe grondslagen tot een groot aantal terugvorderingen en nabetalingen en daarmee tot te veel onzekerheid bij mensen. Het stelsel verwacht bovendien erg veel van degene die de toeslag moet aanvragen en zorgt daarmee voor significante belasting bij burgers. Deze problematiek is binnen het huidige stelsel niet op te lossen; de stap naar een nieuw stelsel is dan ook noodzakelijk.

Tegelijk constateert de Staatssecretaris dat er geen eenvoudige of technische oplossingen voor het afschaffen van het toeslagenstelsel zijn. Het gaat hier bij uitstek om politieke keuzes. De aan de Kamer gezonden rapportage schetst daarom verschillende opties. Voor de huurtoeslag geldt daarbij dat volledig vervallen van de huurtoeslag alleen kan in zeer vergaande vergezichten wat niet binnen afzienbare tijd gerealiseerd kan worden. Voor een komende kabinetsperiode zijn daarom vooral de geschetste mogelijkheden tot vergaande vereenvoudigingen, al dan niet gecombineerd met een verplichte huurverlaging voor lage inkomens, van belang.

Deze vereenvoudigingen voorzien niet op zichzelf in de problematiek zoals nu signaleerd bij de kinderopvangtoeslag, maar zouden de regeling begrijpelijker voor huishoudens maken, en de uitvoering voor de belastingdienst simpeler wat

¹ De Q is gebaseerd op belanghebbenden uit alle CAF zaken die te maken hebben gehad met een ambtelijke stopzetting en een terugvordering van de desbetreffende toeslag. Dit aantal is geëxtrapoleerd naar het verwachte aantal betrokkenen uit de programmakosten van eind juni 2020. Aangezien in de meeste niet-KOT zaken meerdere toeslagen zijn betrokken bij het CAF-onderzoek kunnen belanghebbenden bij meerdere toeslagen zijn opgeteld.

² Bij de berekening van P is het gemiddelde bedrag per compensatie uit de verwachte programmakosten juni 2020, te weten €18.600 bij kinderopvangtoeslag, als uitgangspunt genomen. Op basis van een berekening van terugvorderingen en immateriële schade is per toeslagsoort bepaald wat de verhouding van P ten opzichte van kinderopvangtoeslag is.

de kans op problemen in de uitvoering verkleind. Ook kan het aantal en de omvang van de terugvorderingen afnemen.

Vereenvoudigingen die voor de huurtoeslag zijn geïnventariseerd:

- Rechtstreeks uitbetalen van de huurtoeslag aan de verhuurder. Bij deze maatregel wordt de huurtoeslag rechtstreeks aan de verhuurder overgemaakt. De verhuurder trekt het bedrag vervolgens van de huur af. De combinatie met andere maatregelen zoals t-2 (volgende bullit) vergroot de meerwaarde vanuit het ontlasten van het doenvermogen van de huurders.
- Toetsen op het inkomen T-2 in plaats van actueel inkomen. Hiermee worden latere terugvorderingen voorkomen. Voor huishoudens met forse inkomensterugval in de laatste 2 jaar wordt een vangnet ingericht.
- Harmoniseren aftoppingsgrenzen (de huurgrens waarboven minder huurtoeslag wordt verstrekt): de twee bestaande grenzen vervangen door 1. grens, het vergoedingspercentage boven deze grens voor alle huishoudens gelijktrekken.
- Lineaire afbouw: de huidige ingewikkelde relatie tussen inkomen en eigen bijdrage vervangen door een simpeler methodiek conform zorgtoeslag en kindgebonden budget.
- Vervallen van subsidiering servicekosten.
- Vervallen van de overgangsregeling voor subsidiering onzelfstandige woningen.
- Huurtoeslag berekenen op basis van een voor iedereen gelijke (fictieve) huur, in plaats van de feitelijke huur.

Ook is in het rapport aandacht besteed aan de mogelijkheid van een forse verlaging van de huur (waarvoor corporaties gecompenseerd worden), wat de omvang van de noodzakelijke huurtoeslag sterk beperkt.

In de gepresenteerde varianten is hierbij gerekend met een in te zetten bedrag aan lastenverlichting van €200 miljoen.

Bijlagen:

In dit document:

- Bijlage 1: Tekst uit voortgangsrapportage kinderopvangtoeslag over de uitbreiding van compensatieregelingen
- Bijlage 2: Nadere toelichting op de compensatieregelingen

Als losse bijlagen:

- Nota eind november (gedateerd 18 november, ontvangen door minister 26 november) inzake uitbreiding compensatieregelingen Kinderopvangtoeslag.
- Aanbiedingsbrief Staatssecretaris van Financiën bij Eindrapportage Alternatieven voor het toeslagstelsel.
- Nota dd 12 november met toelichting op de (toen nog concept) Eindrapportage Alternatieven voor het toeslagstelsel

Bijlage 1. Tekst uit voortgangsrapportage kinderopvangtoeslag over de uitbreiding van compensatieregelingen

2.1. Verbreding naar andere toeslagen

De Adviescommissie uitvoering toeslagen (AUT) heeft in haar eindadvies 'Omzien in verwondering II' CAF-zaken aangewezen die mogelijk of waarschijnlijk vergelijkbaar zouden kunnen zijn met de CAF 11-zaak en verder onderzocht zouden moeten worden. Vijf CAF-zaken die door AUT zijn aangewezen, hadden niet (alleen) betrekking op de kinderopvangtoeslag (KOT) maar (ook) op andere toeslagen (de huurtoeslag, de zorgtoeslag en het kindgebonden budget). Zoals eerder aan de Kamer gemeld, is de conclusie van de UHT, na onderzoek en na de check van de Commissie van Wijzen, dat de vijf niet-KOT CAF-zaken vergelijkbaar zijn aan CAF-11. Dit betekent dat de institutioneel vooringenomen handelswijze door de Belastingdienst in de uitvoering van de kinderopvangtoeslag, ook heeft gespeeld in de uitvoering bij andere toeslagen. Daarnaast gold voor alle toeslagen hetzelfde invorderingsbeleid, waarbij de kans groot is dat ook bij andere toeslagen onterechte opzet/grove schuld (O/GS) kwalificaties zijn gegeven bij de aanvraag van een persoonlijke betalingsregeling. Om deze reden acht het kabinet het wenselijk om het herstel te verbreden naar niet-KOT zaken voor de compensatieregeling en de OGS-tegemoetkoming. Gedupeerden van een vooringenomen behandeling of een onterechte O/GS-kwalificatie bij andere toeslagen komen daarmee in aanmerking voor dezelfde regelingen als bij de kinderopvangtoeslag. Voor de hardheidsregeling geldt dit niet, omdat de specifieke hardheden in het stelsel waar deze regeling op ziet bij andere toeslagen niet in dezelfde mate voorkomen. De komende periode wil ik het besluit om herstel te verbreden naar niet-KOT gedupeerden verder uitwerken, zodat vanaf het moment dat wetgeving gereed is, mensen die zich melden ook snel geholpen kunnen worden. In deze fase is niet precies aan te geven hoe groot de groep niet-KOT-gedupeerden is die straks in aanmerking komt voor herstel. De komende tijd ga ik bezien wanneer en hoe deze groep betrokken en ingepast kan worden in de hersteloperatie. Ik zal u hier in de volgende voortgangsrapportage nader over informeren. Vooruitlopend op wetgeving ben ik voornemens een (beleids-)besluit te nemen om alvast niet-KOT gedupeerden in een acute en schrijnende situatie met spoed te kunnen helpen. Dit beleidsbesluit zal ik uiterlijk half december publiceren waarmee de noodvoorziening wordt opengesteld voor niet-KOT gedupeerden die nu al bekend zijn bij UHT.

Bijlage 2: Nadere toelichting op de compensatieregelingen

In het kader van de kinderopvangproblematiek is naar aanleiding van de commissie Donner (AUT) een aantal regelingen ingesteld:

1. Compensatieregeling in verband met institutionele vooringenomenheid.. Een dergelijke compensatie bestaat uit compensatie voor gemiste kinderopvangtoeslagtoeslag, een rentevergoeding voor de gemiste kinderopvangtoeslag, compensatie voor veronderstelde immateriële schade, compensatie voor veronderstelde materiële schade, compensatie voor invorderingskosten en compensatie voor proceskosten.
2. O/GS-tegemoetkoming: In situaties waarin sprake was van opzet/Grove Schuld van de toeslaggerechtigde kwam deze niet in aanmerking voor een betalingsregeling bij een terugvordering. Het predikaat Opzet/Grove Schuld werd achteraf gezien ruim/onterecht toegepast (ook bij fraude door de kinderopvanginstelling waar de ouder geen invloed op had). In geval van blijken onbillijkheid van overwegende aard is recht op deze tegemoetkoming. De tegemoetkoming bedraagt 30 procent van het bedrag van de terugvordering inzake de kinderopvangtoeslag ten aanzien waarvan geen persoonlijke betalingsregeling is toegekend vanwege de onterechte kwalificatie als opzet of grove schuld van de belanghebbende of diens partner ten aanzien van het ontstaan van die terugvordering inzake de kinderopvangtoeslag.
3. Vangnetbepaling: Voor overige situaties waarin sprake is van onbillijkheden van overwegende aard waarvoor andere compensaties, herzieningen, hardheidstegemoetkomingen of vergoedingen ter zake van die onbillijkheden niet voldoende zijn is er voor de kinderopvangtoeslag de mogelijkheid in de wet geregeld voor een vangnetregeling. Deze moet nog nader worden uitgewerkt in een AMVB.

De MR heeft op voorstel van de Staatssecretaris van Financiën besloten de hierboven genoemde regelingen 1, 2 en 3 uit te breiden naar de andere toeslagen. Van een vierde regeling is besloten deze niet ook voor de andere toeslagen open te stellen:

4. Hardheidsregeling: deze maakt het mogelijk om ook voor berekeningjaren meer dan 5 jaar geleden de kinderopvangtoeslag te herzien als de toepassing van de Awir of de Wet kinderopvang heeft geleid tot
  - onbillijkheden van overwegende aard
  - die voortkomen uit de hardheid van de toepassing die voor 23 oktober 2019 werd gegeven aan het wettelijke systeem,
  - welke onbillijkheden zodanig zijn dat het overduidelijk onredelijk is deze voor rekening van belanghebbende te laten.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Aan
Van

De Minister van BZK
DGBRW

Directoraat-Generaal
Bestuur, Ruimte en Wonen
Directie Woningmarkt

Contactpersoon

S. J. J. J.

T. J. J. J.

Datum

18 november 2020

Kenmerk

2020-0000755426

Samengewerkt met
CZW

nota

Uitbreiden compensatieregelingen KOT

Aanleiding

In het actua-overleg van 18 november is afgesproken u een nader advies te doen toekomen met betrekking tot de door Financiën voorgestelde uitbreiding van de compensatieregelingen in het kader van de kinderopvangtoeslag naar de andere toeslagen. Het onderwerp staat geagendeerd voor de RWIZO van 1 december.

Advies/actie

Wij adviseren u:

- **S. J. J. J.** **A. J. J. J.** Voor daadwerkelijke toekenning van eventuele compensatie vindt een inhoudelijke toets plaats. Als ook naar huidige inzichten (evident) geen recht op toeslag bestond is er geen aanleiding voor compensatie.
- In te stemmen met de uitbreiding van de compensatieregeling O/GS.
- In te stemmen met de uitbreiding van de vangnetregeling.

Commented [S. J. J. J.]: AvB 26/11

Kern

De Staatssecretaris van Financiën wil aan de Ministerraad het voornemen voorleggen om drie in het kader van de kinderopvangproblematiek ingerichte compensatieregelingen uit te breiden naar de overige toeslagen. De drie regelingen worden in de bijlage achtereenvolgens behandeld, met achtergrond van de regeling en de overwegingen om al dan niet tot uitbreiding over te gaan. Van een vierde regeling (hardheidsregeling) wordt voorgesteld deze nu niet uit te breiden. Voorgesteld wordt hierover in een in december aan de Kamer te zenden voortgangsrapportage te melden: *"Het kabinet acht het wenselijk om het herstel te verbreden naar niet-KOT zaken voor de compensatieregeling en de OGS-tegemoetkoming. De komende periode wil ik verder onderzoeken in welke mate de herstelregelingen opengesteld kunnen worden voor andere toeslagen."*

In de kern betreft de vraag bij eventuele uitbreiding of de situatie bij de overige toeslagen zodanig vergelijkbaar is met de situatie bij de Kinderopvangtoeslag dat een vergelijkbare compensatieregeling gerechtvaardigd is:

- Er is vergelijkbaarheid met betrekking tot het handelen van de belastingdienst. Er is geconstateerd dat er ook huurtoeslagzaken zijn waarbij de Belastingdienst vooringenomen gehandeld heeft. Dit is relevant omdat de Commissie Donner heeft geoordeeld dat juist dit vooringenomen handelen van de belastingdienst de reden is om

Datum
18 november 2020
Kenmerk
2020-0000755426

compensatie te bieden; niet vanwege de onrechtmatigheid van de gewraakte stopzettingsbesluiten, maar omdat de onderzoeks- en beoordelingsprocedure die daarop volgde zodanig was dat ouders daarin vrijwel steeds hun aanspraken verminderd of zelfs geheel verloren zagen gaan en zij zich daartegen vrijwel niet konden verweren. De Commissie Donner heeft daarbij wel aangegeven dat niet in alle gevallen waarbij sprake is geweest van institutionele vooringenomenheid compensatie aan de orde is. Compensatie zou niet moeten gelden als uit het dossier blijkt dat er evident geen recht op toeslag bestond in het onderzochte toeslagjaar (in het kader van de kinderopvangtoeslag gaat het dan bijvoorbeeld om het niet aanwezig zijn van kinderen).

- De constatering dat er vergelijkbaarheid zit in het institutioneel vooringenomen handelen van de belastingdienst heeft geleid tot de toezegging van de Staatssecretaris van Financiën/Toeslagen op 25 mei 2020 aan de Tweede Kamer nader te onderzoeken hoe hiermee moet worden omgegaan. De Tweede Kamer heeft de Staatssecretaris gerappelleerd op deze toezegging.
- De vergelijkbaarheid wat betreft het bestaan van institutioneel vooringenomen handelen door de Belastingdienst is ook de achtergrond dat nu wordt voorgesteld de wettelijke basis voor de compensatieregeling uit te breiden naar overige toeslagen. Hoewel naar het zich nu laat aanzien het om kleinere aantallen gaat, zijn er ook bij de huurtoeslag huishoudens institutioneel vooringenomen behandeld, waarbij huurtoeslag is ingehouden waar naar huidige inzichten wel huurtoeslag zou zijn toegekend (bijvoorbeeld bij het enkele ontbreken van een handtekening op het huurcontract). In de uitwerking van de uit te breiden regeling zal nader uitgewerkt moeten worden in welke situatie compensatie aan de orde is omdat naar huidige inzichten wel recht op huurtoeslag bestaat. Dit op basis van nader onderzoek naar de precieze omstandigheden bij de cases die nu bij de belastingdienst bekend zijn.
- De omvang van de uitbreiding wat betreft aantal huishoudens is onzeker, enerzijds omdat inhoudelijke toets op aanspraken nog plaats moet vinden en anderzijds omdat er zich nog nieuwe huishoudens kunnen melden. In totaal zijn 486 belanghebbenden betrokken bij de vijf niet-KOT zaken die aanleiding voor het bezien van uitbreiding waren. De belastingdienst geeft als indicatieve inschatting aan dat zo'n 750 huurtoeslagontvangers voor de compensatieregeling in aanmerking zouden kunnen komen. Hoewel er formeel geen aanspraak kan worden gemaakt op de compensatieregeling als het niet om kinderopvangtoeslag gaat hebben we van de Belastingdienst vernomen dat 6% van de nu binnengekomen aanmeldingen niet de kinderopvangtoeslag, maar een andere toeslag betreft.
- De huurtoeslag (en de andere toeslagen) zijn niet gelijk aan de situatie bij de kinderopvangtoeslag wat inhoud van de regelgeving. De huurtoeslagregelgeving kent naar huidige inzichten niet de vormen van 'hardheid' die de kinderopvangtoeslag wel kende. Er is geen vergelijkbaar voorbeeld van het zodanig hard uitwerken van de regeling zoals bij kinderopvangtoeslag waarbij 1 uur minder kinderopvang dan aangegeven, of het frauduleus handelen van de intermediair (gastouderbureau) leidde

Datum
18 november 2020
Kenmerk
2020-0000755426

tot het volledig terugvorderen van de toeslag. Deze inschatting dat de overige toeslagen minder hardheden kenden is de overweging om de vierde regeling (hardheidsregeling) op dit moment niet uit te breiden. Overigens kent de huurtoeslag wel grenzen en afbakeningen (met betrekking tot hoogte huur, inkomen en vermogen) die individuele huurtoeslagontvangers als hard hebben kunnen ervaren. De vraag is echter of ook sprake is van onredelijke hardheid. Wij zullen een nadere verkenning doen naar de verschillende voorwaarden in de huurtoeslagregelgeving en beoordelen op de mate van hardheid. We zullen hierover ook de Nationale Ombudsman consulteren. Als hieruit nieuwe inzichten komen kan dan bezien worden of aanleiding is tot nadere aanpassing van (compensatie)regelingen.

De dekking van de budgettaire gevolgen zullen in het voorjaar worden meegewogen bij de integrale herziening van de kosten van de hersteloperatie Kinderopvangtoeslag.

Bijlage

De Staatssecretaris van Financiën wil aan de Ministerraad het voornemen voorleggen om drie in het kader van de kinderopvangproblematiek ingerichte compensatieregelingen uit te breiden naar de overige toeslagen. De drie regelingen worden hieronder achtereenvolgens behandeld, met achtergrond van de regeling en de overwegingen om al dan niet tot uitbreiding over te gaan. Van een vierde regeling (hardheidsregeling) wordt voorgesteld deze nu niet uit te breiden, ook dit wordt hieronder nader toegelicht.

1. Compensatieregeling

1.1. Achtergrond van de compensatieregeling

In navolging van het advies van de commissie Donner (adviescommissie uitvoering toeslagen, AUT) is in het voorjaar van 2020 besloten tot een compensatieregeling in verband met institutionele vooringenomenheid voor gedupeerde ouders met betrekking tot de kinderopvangtoeslag.

Een dergelijke compensatie bestaat uit:

- compensatie voor gemiste toeslag,
- een rentevergoeding voor de gemiste toeslag,
- compensatie voor veronderstelde immateriële schade,
- compensatie voor veronderstelde materiële schade,
- compensatie voor invorderingskosten,
- compensatie voor proceskosten.

De Commissie Donner was van mening dat een dergelijke regeling aan de orde was op basis van haar conclusie dat Toeslagen in de CAF 11-zaak vooringenomen heeft gehandeld en dat de gebruikelijke middelen van rechtsbescherming daar geen of onvoldoende bescherming tegen boden. De Adviescommissie sprak van institutionele vooringenomenheid bij het onderzoek en de beoordeling van toeslagaanvragen. Het advies geeft een oplossing voor de circa 300 CAF 11 ouders waarbij de Belastingdienst in 2012-2014 in zijn streven om fraude te bestrijden is doorgeschoten. Deze CAF-11 zaken waren aanleiding voor het instellen van de commissie Donner. De Commissie Donner heeft daarbij wel aangegeven dat niet in alle gevallen waarbij sprake is geweest van institutionele vooringenomenheid compensatie aan de orde is. Compensatie zou niet moeten gelden als uit het dossier blijkt dat er evident geen recht op toeslag bestond in het onderzochte toeslagjaar (in het kader van de kinderopvangtoeslag gaat het dan bijvoorbeeld om het niet aanwezig zijn van kinderen).

De Adviescommissie constateerde verder dat een met CAF 11 vergelijkbare werkwijze van Toeslagen helaas niet uniek was, maar ook niet algemeen gebruik. Mede op basis van het ADR-rapport heeft de Adviescommissie een aantal dossiers geïdentificeerd waar Toeslagen waarschijnlijk vergelijkbaar of mogelijk vergelijkbaar heeft gehandeld als bij CAF 11. Het betreft mogelijk 3.000 ouders die op vergelijkbare wijze zijn behandeld als bij CAF 11. Er moest volgens de Adviescommissie per zaak worden beoordeeld of sprake is geweest van een

institutioneel vooringenomen aanpak. De Adviescommissie hanteert hierbij een aantal criteria die een individuele beoordeling vergen. Het betreft:

1. een collectieve stopzetting zonder een voorafgaande individuele beoordeling die dit rechtvaardigde;
2. het breed uitvragen van bewijsstukken over één of meerdere jaren;
3. gevolgd door een zero tolerance-controle;
4. het niet nader uitvragen van informatie bij gebleken tekortkoming daarin;
5. het afwijzen of reduceren van de aanspraak op Kinderopvangtoeslag bij de minste of geringste onregelmatigheid in de stukken.

Ten aanzien van de ouders die op een vergelijkbare, institutioneel vooringenomen wijze zijn behandeld als de ouders die zijn betrokken bij de CAF 11-zaak, meende de Adviescommissie dat eenzelfde compensatieregeling als voor CAF 11 dient te worden getroffen.

Ook dit advies is destijds overgenomen door de Staatssecretaris van Financiën. De Adviescommissie heeft zich beperkt tot zaken rond de kinderopvangtoeslag, welke immers de aanleiding waren voor het instellen van de adviescommissie. De Adviescommissie volgde op een rapport van de Nationale Ombudsman dd 9 augustus 2017 waarin over de genoemde CAF-zaken al gerapporteerd werd en de Ombudsman de conclusie trok dat Toeslagen in de behandeling van een aanzienlijk deel van de ingediende bezwaarschriften ernstig is tekortgeschoten en bij de behandeling van de ingediende bezwaarschriften 2012, 2013 en 2014 Toeslagen heeft gehandeld in strijd met het behoorlijkheidsvereiste van voortvarendheid. Het rapport van de Ombudsman heeft zich ook beperkt tot de kinderopvangtoeslag.

1.2. Aanleiding discussie over uitbreiding naar andere toeslagen

De discussie heeft zich lang beperkt tot de kinderopvangtoeslag, omdat daar de aanleiding lag, en vanwege de grote bedragen per huishouden bij het inhouden van de toeslag waardoor de huishoudens relatief zwaar getroffen worden.

Op het terrein van de andere toeslagen was geen vergelijkbare aanleiding. Er was geen vergelijkbaar voorbeeld van het hard uitwerken van de regeling zoals bij kinderopvangtoeslag waarbij 1 uur minder kinderopvang dan aangegeven, of het frauduleus handelen van de intermediair (gastouderbureau) leidde tot het volledig terugvorderen van de toeslag. De commissie Donner heeft zich evenwel niet beperkt tot de mate van schijnendheid of de inhoudelijke beoordeling van de zaken, maar gekeken naar het handelen van de belastingdienst. Daarvan is nu geconcludeerd dat de belastingdienst ook in zaken met betrekking tot de andere toeslagen institutioneel vooringenomen heeft gehandeld.

Bij het nader analyseren van met CAF-11 vergelijkbare zaken, die op advies van de commissie Donner ook in aanmerking komen voor compensatie bleek dat deze zaken niet beperkt bleven tot kinderopvangtoeslag. Zo zijn er vijf CAF-zaken waarbij niet-KOT onderdeel is van de beoordeling verder onderzocht. De voorlopige conclusie van de Belastingdienst/Toeslagen is dat deze vijf niet-KOT zaken vergelijkbaar zijn met CAF 11, wat betreft het institutioneel vooringenomen handelen door de belastingdienst. Uit het onderzoek blijkt namelijk dat ook in

Datum
18 november 2020
Kenmerk
2020-0000755426

geval van de zorgtoeslag en de huurtoeslag brede uitvragen naar bewijsstukken over meerdere jaren hebben plaatsgevonden. Bij onvolledige bewijsstukken of geen reactie werd er niet gerappelleerd. De bewijsstukken werden nauwgezet beoordeeld. Denk hierbij aan het ontbreken van een handtekening of het ontbreken van een gedeelte van een polis, terwijl belanghebbende bewijsstukken van de betalingen had overlegd. Ook werd er vrij strak gekeken naar huurovereenkomsten die van ieder afzonderlijk jaar aanwezig moesten zijn. In sommige gevallen werden de toeslagen lopende het toeslagjaar voorafgaand aan onderzoek stopgezet.

Deze constatering is aanleiding geweest voor de Staatssecretaris van Financiën/Toeslagen om op 25 mei 2020 aan de Tweede Kamer aan te geven nader te onderzoeken hoe moet worden omgegaan met het deel van de onderzoeken dat betrekking heeft op de huurtoeslag, zorgtoeslag en/of het kindgebonden budget.

In totaal zijn 486 (drie belanghebbenden kwamen in meerdere zaken voor) belanghebbenden betrokken bij de vijf niet-KOT zaken. Deze groep kan echter in omvang toenemen vanwege de mogelijkheid om individueel getoetst te worden op vooringenomenheid. Belanghebbenden die geen onderdeel uitmaakten van een collectief onderzoek, zoals CAF, kunnen zich melden voor een compensatie. Het is moeilijk te voorspellen tot welke omvang deze groep zelfmelders straks gaat uitgroeien. Een deel van de belanghebbenden in de CAF-zaken die niet door AUT zijn aangewezen maar wel slaan op niet-KOT zal zich kunnen melden. Het gaat om 21 CAF-zaken, waar 1649 belanghebbenden mee zijn gemoeid.

De compensatieregeling met betrekking tot de kinderopvangtoeslag geeft recht op compensatie, tenzij de ouders evident geen recht hadden op de toeslag. In de huidige compensatieregeling in het kader van de KOT zijn specifieke evidente gevallen benoemd: kind bestond niet, kind was te oud of er was geen sprake van opvang.

Op grond van bovenstaand onderzoek naar de mate van vergelijkbaarheid in de niet-KOT zaken kan geconstateerd worden dat er vergelijkbaarheid is wat betreft het vooringenomen institutioneel handelen van de belastingdienst. Dit is grond voor het in beginsel uitbreiden van de compensatieregeling. Er is echter nog niet breed getoetst op de vraag of de betreffende toeslagontvangers op inhoudelijke gronden wel of geen recht hadden op toeslag. Deze inhoudelijke toets moet nog plaatsvinden. De belastingdienst geeft aan dat tenminste in 1 situatie sprake is van daadwerkelijk onterecht inhouden van toeslag. Het gaat daarbij om een situatie waarin het enkele ontbreken van een handtekening op een huurcontract, waarbij wel andere bewijzen van huurbetaling en bewoning aanwezig waren, tot inhouden van huurtoeslag heeft geleid.

In dit licht zijn er de volgende opties:

- Niet uitbreiden van de compensatieregeling, op grond van het feit dat er nog geen dringende vraag van belanghebbenden hiertoe is geweest. Het feit dat de vraag er nog niet is geweest, sluit echter niet uit dat deze nog gaat komen. Ook zal de Tweede Kamer kritische vragen stellen over het

feit dat aangetoond is dat vergelijkbaar institutioneel vooringenomen is gehandeld, maar dat het Kabinet geen aanleiding ziet tot uitbreiding van de regeling. Aangezien de regeling wetswijziging vergt zal tussen besluit tot uitbreiding en implementatie enige tijd zitten. Als er externe druk op uitbreiding ontstaat zal de wetgeving onder tijdsdruk moeten plaatsvinden met het risico op een niet optimale uitwerking.

- Uitbreiden van de reikwijdte van de compensatieregeling waarbij daadwerkelijke uitbetaling van compensatie afhankelijk is van een inhoudelijke toets op de dossiers. In deze variant wordt de wetgeving in gang gezet en de nadere uitwerking ter hand genomen van een compensatieregeling ook gericht op de overige toeslagen. Er is nog niet duidelijk in welke mate daadwerkelijk tot uitbetaling wordt overgegaan. Zoals hierboven aangegeven heeft de inhoudelijke toets op de dossiers nog niet breed plaatsgevonden, maar is er wel tenminste 1 indicatie van onterecht ingehouden huurtoeslag. Op grond van de uit te werken regeling zal de inhoudelijke toets plaatsvinden, en indien inderdaad sprake is van de combinatie van institutionele vooringenomenheid en naar huidige inzichten onterecht inhouden van toeslag recht bestaan op compensatie.

2. O/GS-tegemoetkoming

O/GS-tegemoetkoming: In situaties waarin sprake was van Opzet/Grove Schuld van de toeslaggerechtigde kwam deze niet in aanmerking voor een persoonlijke betalingsregeling bij een terugvordering. Het predicaat Opzet/Grove Schuld werd achteraf gezien ruim/onterecht toegepast. Voor situaties met betrekking tot terugvorderingen kinderopvangtoeslag waarbij het predicaat O/GS onterecht is toegepast is een compensatieregeling ingesteld. In geval van blijvende onbillijkheid van overwegende aard is recht op deze tegemoetkoming. De tegemoetkoming bedraagt 30 procent van het bedrag van de terugvordering ten aanzien waarvan geen persoonlijke betalingsregeling is toegekend vanwege de onterechte kwalificatie als opzet of grove schuld van de belanghebbende of diens partner ten aanzien van het ontstaan van die terugvordering.

De regels met betrekking tot de invordering en OGS zijn voor alle toeslagen hetzelfde. Er kunnen nuanceverschillen zijn geweest over welke concrete handeling van belanghebbenden bij een toeslag als OGS moest worden aangemerkt, maar de strikte toepassing van het OGS-beleid zal niet anders zijn geweest voor niet-KOT zaken. Zo zal men dezelfde steken in het proces (belanghebbenden niet op de hoogte gebracht, geen/onvolledige documentatie, motivering ontbreekt/onvolledig etc.) hebben laten vallen bij de toepassing van OGS bij niet KOT-zaken.

In dat licht is het logisch om de mogelijkheid van een tegemoetkoming bij onterecht handelen van de Belastingdienst op dit punt niet te beperken tot terugvorderingen Kinderopvangtoeslag en uit te breiden naar de andere toeslagen.

Het vastgestelde beoordelingskader om te kunnen toetsen of OGS terecht is verleend, ongeacht of de invordering terecht was, kan ook toegepast worden op

de niet-KOT OGS-gevallen. De kaders voor het toekennen van een OGS-tegemoetkoming gaan niet specifiek in op KOT, maar op het proces (documentatie, motivering etc.) dat is gevolgd bij het opleggen van OGS. Dat laatste kan zich bij elke toeslag hebben voorgedaan.

Na onderzoek heeft de belastingdienst in totaal ongeveer 28.000 belanghebbenden van OGS kunnen achterhalen, waarvan ongeveer 20.000 belanghebbenden (ook) te maken hebben met andere toeslagen dan kinderopvangtoeslag. Het is uiteraard de vraag hoeveel van deze belanghebbenden zich daadwerkelijk gaan melden voor de OGS-tegemoetkoming. Aangezien de tegemoetkoming bij aanvraag wordt beoordeeld. In totaal gaat het om ongeveer 32.500 OGS-stellingen bij niet-KOT.

3. Vangnetregeling

Vangnetbepaling: Voor overige situaties waarin sprake is van onbillijkheden van overwegende aard waarvoor andere compensaties, herzieningen, hardheidstegemoetkomingen of vergoedingen ter zake van die onbillijkheden niet voldoende zijn is er voor de kinderopvangtoeslag de mogelijkheid in de wet geregeld voor een vangnetregeling. Deze moet nog nader worden uitgewerkt in een AMvB.

Iemand die zich in een bijzonder schrijnende situatie bevindt als gevolg van een beschikking tot vaststelling of tot terugvordering en een onterechte O/GS-kwalificatie bij een niet-KOT toeslag, kan op dit moment geen beroep doen op de vangnetbepaling. Dit zou tot de situatie kunnen leiden dat bijzondere schrijnende gevallen bij de KOT wel in aanmerking komen voor een bijzondere tegemoetkoming op grond van de vangnetbepaling en bijzondere schrijnende gevallen bij niet-KOT niet. Gelet op het belang van de hersteloperatie om bijzonder schrijnende situaties als gevolg van te strenge uitvoering tegemoet te komen, verdient het de aanbeveling om de vangnetbepaling uit te breiden naar niet-KOT. Ook hierbij zal gelden dat de nadere uitwerking van in welke gevallen en onder welke voorwaarden men in aanmerking kan komen nog nader zal moeten plaatsvinden in overleg tussen Financiën en de Toeslagdepartementen.

4. Hardheidsregeling

De hardheidsregeling maakt het mogelijk om ook voor berekeningsjaren meer dan 5 jaar geleden de kinderopvangtoeslag te herzien als de toepassing van de Awir of de Wet kinderopvang heeft geleid tot:

- onbillijkheden van overwegende aard
- die voortkomen uit de hardheid van de toepassing die voor 23 oktober 2019 werd gegeven aan het wettelijke systeem,
- welke onbillijkheden zodanig zijn dat het overduidelijk onredelijk is deze voor rekening van belanghebbende te laten.

Deze regeling geldt ook als geen sprake is geweest van institutioneel vooringenomen handelen. Toepassing van de hardheidsregeling veronderstelt het onevenredig hard uitwerken van de regelgeving zelf. Zoals hierboven aangegeven zien wij (en de interdepartementale werkgroep) op dit moment geen reden om te veronderstellen dat dit het geval is geweest. Hier vloeit uit voort dat er op dit

Datum
18 november 2020
Kenmerk
2020-0000755426

moment geen aanleiding is voor deze hardheidsregeling. Daarom wordt niet voorgesteld de hardheidsregeling uit te breiden. Overigens kent de huurtoeslag (en de andere toeslagen) wel grenzen en afbakeningen (met betrekking tot hoogte huur, inkomen en vermogen) die individuele huurtoeslagontvangers als hard hebben kunnen ervaren. Dit is het gevolg van het feit dat wet- en regelgeving noodzakelijkerwijs (harde) grenzen kent. De wet moet ook rechtszekerheid bieden door duidelijk te zijn over wie wel en wie niet in aanmerking komt. De vraag is dan of de wet kenmerken heeft die onredelijk hard uitwerken. Wij zullen een nadere verkenning doen naar de verschillende voorwaarden in de huurtoeslagregelgeving en beoordelen op de mate van hardheid. We zullen hierover ook de Nationale Ombudsman consulteren. Als hieruit nieuwe inzichten komen kan dan bezien worden of aanleiding is tot nadere aanpassing van (compensatie)regelingen.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
KoninkrijksrelatiesAan
VanMinBZK
DGBRWWoningmarkt
Ministerie van Binnenlandse
Zaken en Koninkrijksrelaties

Contactpersoon

5.1.2.e / 5.1.2.e
5.1.2.eT 5.1.2.e / 06-
46825990

Datum

12 november 2020

Kenmerk

2020-0000755429

nota

Stand van zaken contourennota 'Alternatief stelsel voor
Toeslagen'**Aanleiding**

Via deze nota wordt u geïnformeerd over de stand van zaken rond de contourennota 'Alternatief stelsel voor Toeslagen'.

Advies/actie

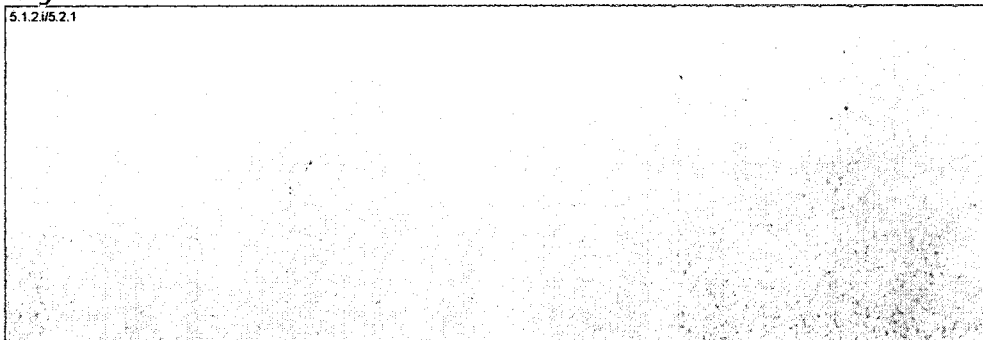
U wordt geadviseerd:

- kennis te nemen van de stand van zaken rond de contourennota 'Alternatief stelsel voor Toeslagen'.

ToelichtingStand van zaken contourennota 'Alternatief stelsel voor Toeslagen'

- Gezien het streven om de contourennota aan het eind van dit jaar aan de Kamer te doen toekomen, zijn de afgelopen maanden alle inhoudelijke fiches met alternatieven voor de huidige toeslagen binnen de domeinen wonen, zorg en kind uitgewerkt.

5.1.2.i/5.2.1

- Concreet zijn de integrale beleidsvarianten voor de huurtoeslag langs de volgende lijnen uitgewerkt (zie bijlage 1 voor een schematische weergave van de uitwerking in de andere domeinen):

Variant 1: Toegankelijkheid borgen door prijzen voor burgers te verlagen:

- In deze variant wordt de huurtoeslag sterk verkleind door een balansverkortings (inclusief intensivering van €200mln) in combinatie met vereenvoudigingen, de overstap naar een op normhuur gebaseerde huurtoeslag en het rechtstreeks uitbetalen van de huurtoeslag aan de verhuurder. (NB. Dit is de balansverkortings die in juni met u besproken is, zie bijgevoegd de eerdere nota hierover).
- In de uitvoering wordt voor de resterende toeslagen (waaronder de huurtoeslag) gekozen voor T-2 met een vangnet bij de Belastingdienst, hetgeen in totaal €160mln kost en gefinancierd wordt uit de tarieven;

Variant 2: Inkomensafhankelijke inkomensondersteuning met uitkeerbare heffingskortingen:

- In deze variant worden uiteindelijk (in de verre toekomst) de toeslagen vervangen door generiek uitkeerbare heffingskortingen. Voor de huurtoeslag is dit een stelselwijziging met grote gevolgen voor vraag, aanbod en prijsvorming op de woningmarkt. Het is daarom bij de uiteindelijke invoering van dit vergezicht zaak om verder te doordenken hoe de vormgeving ertoe kan bijdragen dat op mogelijke effecten hiervan kan worden geanticipeerd.
- Als eerste stap die niet vooruitloopt op dit vergezicht maar ook geen drempel opwerpt, wordt de huurtoeslag sterk vereenvoudigd in combinatie met de overstap naar een op normhuur gebaseerde huurtoeslag. Hiervoor wordt €200mln aan extra middelen vrijgemaakt om de invoering te vergemakkelijken.
- Ook wordt overgegaan op het rechtstreeks uitbetalen van de huurtoeslag aan de verhuurder. In de uitvoering wordt voor de resterende toeslagen (waaronder de huurtoeslag) gekozen voor T-2 met een vangnet bij de Belastingdienst, hetgeen €132mln kost en gefinancierd wordt uit de tarieven.
- Om de inkomenseffecten van deze variant te verminderen zijn er meerdere mogelijkheden. Zo kan er gedacht worden aan een lang transitiepad (circa 10 jaar), het verlagen van de huren voor de laagste inkomens (via een gerichte balansverkortung) en een aanvullende passendheidsnormering.

Variant 3: Integrale vereenvoudiging voor belastingen en toeslagen:

- In deze variant komt het huidige toeslagenstelsel te vervallen en worden alle fiscale aftrekposten en heffingskortingen afgeschaft. Vervolgens zijn er verschillende manieren waarop toelages kunnen worden uitgekeerd: als aparte uitkering door een uitkeringsinstantie of eventueel als uitkeerbare heffingskortingen. De financiële schuif die met deze variant gemoeid gaat komt neer op ruim €100mrd.
- De introductie van deze variant is een grote stelselwijziging, waarbij het op het gebied van de woningmarkt met name gaat om afschaffing van de huurtoeslag (€4,2mrd) en afschaffing van de hypotheekrenteaftrek, het eigenwoningforfait en de 'wet Hillen' (€7,5mrd). Dit heeft grote gevolgen voor vraag, aanbod en prijsvorming en overstijgt de scope van het Toeslagentrajact. Daarom is deze variant conceptueel en niet in groot detail uitgewerkt.

5.1.2/5.2.1

5.1.2/5.2.1

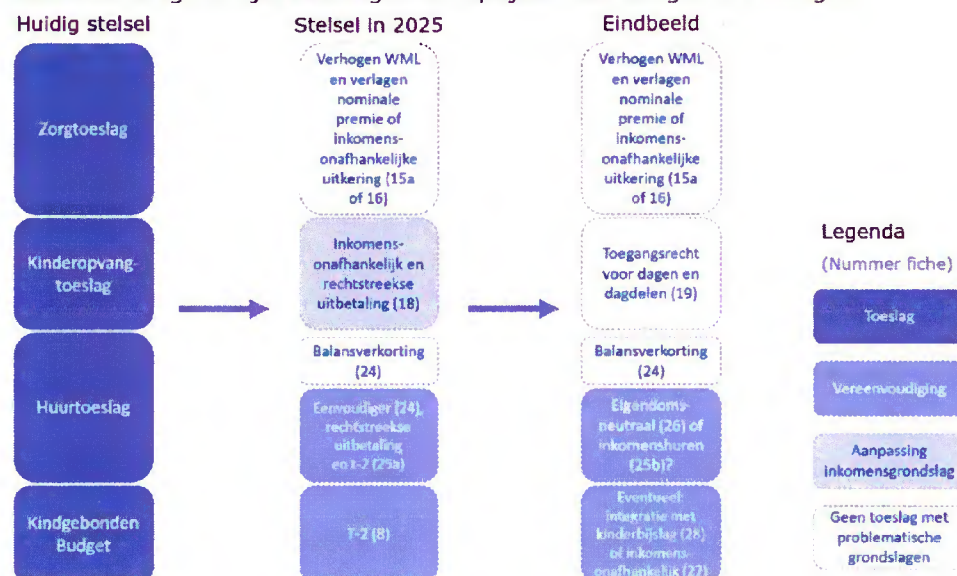
Het is bij de uiteindelijke invoering hiervan zaak om verder te doordenken hoe de vormgeving ertoe kan bijdragen dat op mogelijke effecten hiervan kan worden geanticipeerd.

Verdere proces:

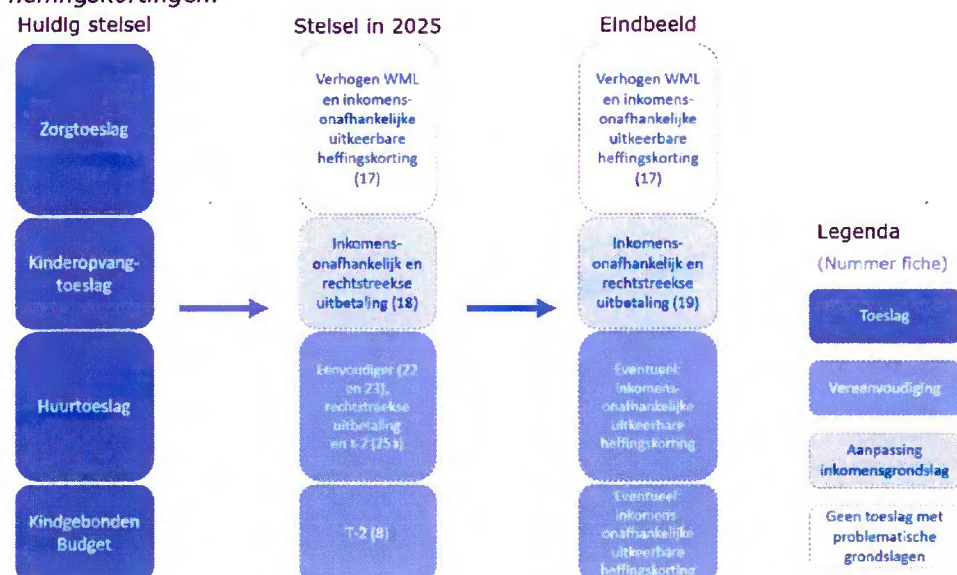
- Het streven is om de contourennota na akkoord van de MR eind december aan de Kamer te sturen. Het verdere proces is daarom als volgt: CWIZO 16/11 (reeds geweest), RWIZO 01/12 en de MR op 04/12 of 11/12.

Bijlage 1 – Contourennota: uitwerking varianten in alle domeinen

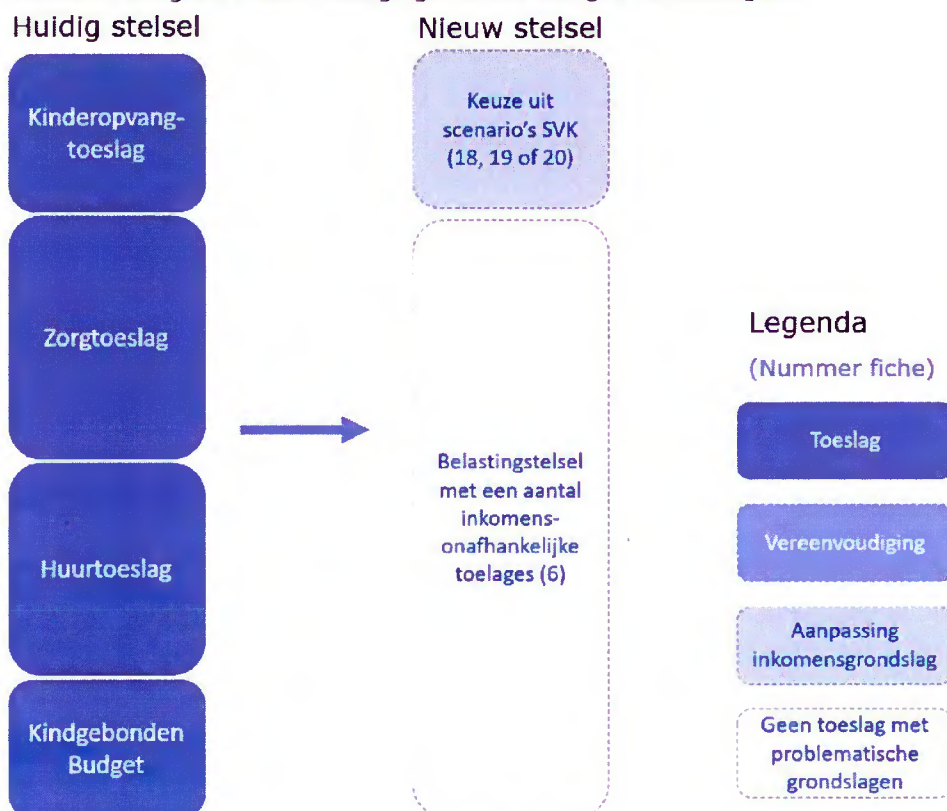
Variant 1: toegankelijkheid borgen door prijzen voor burgers te verlagen.

Variant 2: inkomensafhankelijke inkomensondersteuning met uitkeerbare heffingskortingen.

Variant 3: integrale vereenvoudiging voor belastingen en toeslagen.

From: "5.12.e" <5.12.e@minbzk.nl>
Sent: Sun, 27 Dec 2020 10:44:25 +0200
To: "5.12.e" <5.12.e@minbzk.nl>
Cc: "5.12.e" <5.12.e@minbzk.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minbzk.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minbzk.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minbzk.nl>; "5.12.e" <5.12.e@minbzk.nl>
Subject: RE: tussenbericht proces kabinetsreactie POK

Dank
Denk ook even verbinding goed maken met brief in reactie op wau. En aanbieden van onze twee juridische onderzoeken.
Met vriendelijke groet,
5.12.e

Van: 5.12.e <5.12.e@minbzk.nl>
Datum: donderdag 24 dec. 2020 11:31 AM
Aan: 5.12.e <5.12.e@minbzk.nl>
Kopie: 5.12.e <5.12.e@minbzk.nl>, 5.12.e <5.12.e@minbzk.nl>, 5.12.e <5.12.e@minbzk.nl>, 5.12.e <5.12.e@minbzk.nl>
Onderwerp: FW: tussenbericht proces kabinetsreactie POK

Hoi 5.12.e namens 5.12.e stuur ik je even deze mail door. Voor intern BZK staat dinsdagochtend a.s. een overleg met jou gepland over de sheets voor 3/1.
Groet, 5.12.e

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: 5.12.e
Verzonden: donderdag 24 december 2020 10:20
Aan: 5.12.e <5.12.e@minfin.nl>; 5.12.e <5.12.e@minszw.nl>
CC: 5.12.e <5.12.e@minfin.nl>; 5.12.e <5.12.e@minszw.nl>; 5.12.e <5.12.e@minszw.nl>
Onderwerp: tussenbericht proces kabinetsreactie POK

5.12.e
We hebben vanmiddag in het schrijftteam gesproken over de opbrengst en implicaties van de Catshuis voor de brief. Een aantal punten willen we jullie alvast voorleggen en de gelegenheid geven bij te sturen mochten jullie het anders zien:

1. Dinsdag is reeds een brief uitgegaan over herstel inclusief een eerste duiding/reflectie. Daarmee verandert het eerste deel van de brief. 5.12/5.21
5.12/5.21 Ons voorstel is die twee brieven wel tegelijkertijd te versturen, maar niet te vermengen. Deels om praktische redenen, maar ook omdat te voorkomen dat de kabinetsreactie kan vertragen als in de technische uitwerking van de compensatieregeling meer tijd nodig is.

2.

5.12/5.21

3. Deze aanpak is passend bij wat in Catshuis gevraagd is doch niet per se makkelijker laat staan sneller dan een klassiekere reactie. Mede daarom denken we niet maandag 4 maar dinsdag 5 een versie te kunnen delen met de (meest betrokken) bewindspersonen. Mocht het toch sneller gaan delen we uiteraard maandagavond 4/1 al een versie met meest betrokkenen/jullie.
4. Op woensdag 6 januari staat om 16:30 uur een overleg met jullie en 5120 (of de 5120) en 5120. Wij hopen daarvoor al de reactie van StasTD, StasSZW en MBZK te hebben, zodat we die bij de bespreking kunnen betrekken. Uiteraard houden we ook rekening met een overleg met/tussen de bewindspersonen obv het concept, maar we hebben dat niet op voorhand laten inplannen. Als overleg met bewindspersonen wel nodig is, hebben we vanuit het schrijfleam de voorkeur dat we een gezamenlijk overleg plannen om snelheid in het proces te houden (en als bijv maar met een bewindspersoon wordt gesproken, sluiten schrijvers van het andere departement ook aan).
5. Vervolgens kunnen we pas op 6 januari een stuk aanleveren voor de MR. Omdat het een eerste bespreking is en 15/1 een tweede bespreking staat, is AZ hier mee akkoord met het zo kort van te voren aanleveren.
6. De kamer heeft aangekondigd schriftelijk technische vragen te stellen over de POK. Verwachting is dat de vragen eind december bekend zijn en de kamer vraagt ze voor 11/1 te beantwoorden. Het is niet uit te sluiten dat er een grijs gebied is tussen technische en politieke vragen, zodat we begin januari moeten bezien of de vragenset in zijn geheel beantwoord kan worden vooruitlopend op de kabinetsreactie of verwijzingen nodig zijn, en wat dat betekent voor de planning. Er zijn ook andere relevante vragensets (net een van Omtzigt over memo Palmen en eerder al vragen bij BZK over informatievoorziening). Daarvoor staan andere teams aan de lat, maar we zullen timing en inhoudelijke samenhang in de gaten houden.
7. Rond dezelfde tijd als de kabinetsreactie gaat er vanuit StasFB een brief over gebruik nationaliteit en vervolg Fraude signaleringssysteem uit. Deze brief gaat over onderwerpen die gisteren ook genoemd zijn om mogelijk op te nemen in de kabinetsreactie POK. Wij adviseren een goede verwijzing te doen maar beide brieven separaat te versturen. Dit vergt waarschijnlijk bespreking in/en marge van het overleg in het Catshuis op 3/1. Zodra ik een nieuwe versie van die brief heb kan ik die delen zodat jullie zelf een beeld hebben bij de reikwijdte daarvan.

Groet,

5120

5120

5120

Directoraat-Generaal Belastingdienst
Ministerie van Financiën

5120

5120

[@minfin.nl](mailto:5120@minfin.nl)

Docnr17

From: "5.1.2.e"
Sent: Tue, 29 Dec 2020 16:05:02 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minszw.nl>
Subject: FW: Informatiehuishouding OK?
Attachments: Sheet informatiehuishouding.pptx, Versnelling verbetering informatiehuishouding.docx, Knelpunten informatiehuishouding n.a.v. POK voor Catshuisoverleg.docx, Nota Catshuissessie 22 december a.s. POK.docx
Importance: High

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minbzk.nl>
Datum: vrijdag 18 dec. 2020 1:58 PM
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minbzk.nl>
Kopie: 5.1.2.e <5.1.2.e@minbzk.nl>, 5.1.2.e <5.1.2.e@minbzk.nl>, 5.1.2.e <5.1.2.e@minbzk.nl>
Onderwerp: Informatiehuishouding OK?

Voordat ik de stukken rechtstreeks bij de digitale balie aflever. Even een finale check. 5.1.2.e en 5.1.2.e akkoord. 5.1.2.e zijn de onderdelen op informatiehuishouding ook wat jou betreft OK?
Grt. 5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minbzk.nl>
Verzonden: vrijdag 18 december 2020 13:55
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minbzk.nl>
Onderwerp: FW: sessie catshuis dinsdag

Vandaag is eea aangepast aan de versnellingsnotitie, de knelpuntenanalyse en de sheet voor het catshuisoverleg as dinsdag. Bijgevoegd zitten de producten die meegaan in de weekindtas. Per product staat aangegeven wat er gewijzigd is tov van de vorige versie:

- Sheet: 5.1.2./5.2.1
- Over-all nota Catshuissessie: 5.1.2./5.2.1
- Nota versnelling: 5.1.2./5.2.1
- Nota knelpunten: 5.1.2./5.2.1

Groeten,

5.1.2.e

5.1.2.e/5.2.1

.....
Directoraat-Generaal Overheidsorganisatie
Directie CIO Rijk
afdeling I Functie Rijksdienst
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Turfmarkt 147 | 2511 DP | Den Haag | 11^e etage
Postbus 20011 | 2500 EA | Den Haag
Secretariaat: 5.1.2.e@minbzk.nl | 070 426 7241

.....
M 5.1.2.e
5.1.2.e@minbzk.nl
www.rijksoverheid.nl
www.facebook.com/minbzk
www.twitter.com/minbzk

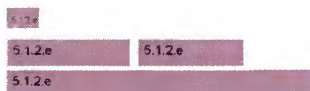
.....
DGGO werkt aan een moderne overheid

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Aan
Van

Datum
11 december 2020
Kenmerk
2020-0000756986

nota

Versnelling verbetering informatiehuishouding

Aanleiding

Uit de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) blijkt onder meer dat de informatiehuishouding van de bij de kinderopvangtoeslag betrokken departementen (ministeries van SZW en Financiën) en uitvoeringsorganisaties (Belastingdienst) niet op orde is. Deze bevindingen komen bovenop het advies van de Raad van State rond Ministeriële verantwoordelijkheid waaruit blijkt dat de informatierelatie met de Tweede Kamer beter moet, alsmede de informatiehuishouding binnen de Rijksdienst. Tot slot zijn er rapporten van de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed aanstaande, één is het brede monitoringrapport informatiehuishouding Rijksbreed en de andere is een specifiek onderzoek bij informatiehuishouding en Toeslagen. Ook uit deze rapporten zal naar verwachting blijken dat alhoewel er veel gaande is, mede door de gecoördineerde aandacht voor dit onderwerp vanuit BZK en OCW, er nog veel inspanningen nodig zullen zijn die capaciteit en middelen vergen. Naast de ernstige signalen uit deze rapporten is ook de vaststelling van de nieuwe Archiefwet en de Wet Open Overheid aanstaande, waarna implementatie bij het Rijk volgt.

Het beeld dat door alle rapporten naar voren komt is dat er te weinig aandacht is voor de informatiehuishouding, dat deze daardoor niet op orde is, en dat dit het (politiek) functioneren van de overheid belemmert. Besluitvorming is achteraf slecht te herleiden, bewindspersonen ontvangen niet de benodigde informatie, kostbare tijd wordt besteed aan zoektochten in systemen.

Kortom, de administratie moet op orde om de administratieve lasten te verminderen. Daarom is een versnelling van de verbetering van de informatiehouding bij de Rijksdienst noodzakelijk.

Wat gebeurt er al in de verbetering van de informatiehuishouding?

BZK en OCW hebben binnen de Rijksdienst in 2019 fors geïnvesteerd in een interdepartementaal programma om departementen en andere rijksonderdelen te ondersteunen bij de verbeteracties informatiehuishouding.

Onderwerpen uit de vorige Inspectie monitoring zijn Rijksbreed opgepakt die gericht waren op het beter in beheer krijgen van informatie. Dat gold voor website-, e-mail en berichtenapps archivering, de inzet van 'zoek en vind' software en actieve openbaarmakingsplicht zoals deze gaat volgen uit de WOO. Met de Tweede Kamer is afgesproken dat de Rijksdienst een aantal verbeteracties (archiveren van e-mail, websites, berichtenapps) voor einde 2021 heeft ingericht. In deze maand is door het programma ook een campagne gestart om rijksmedewerkers meer bekend te maken met het belang van goede informatiehuishouding.

Het beeld dat het BZK en OCW programma heeft, gebaseerd op een onlangs gehouden enquête bij de rijksonderdelen, is dat hoewel alle bestuursdepartementen inmiddels een eigen programma en/of beleid hebben opgesteld, de verbeteringen langzaam gaan (en kostbaar zijn). Aan de ene kant is dat verklaarbaar, het zijn lange adem (IT) processen. Aan de andere kant lijkt het erop dat de verbeteracties sterk gericht zijn op het in beheer krijgen van informatie die nu nog buiten beheer is (denk aan persoonlijke schrijven, eigen archieven, e-mails), achterstanden van papieren archieven en snelle digitalisering (nieuwe DMS'en worden aangeschaft), maar nog weinig op structurele verbeteringen zoals het opnemen van duurzaamheidseisen in nieuwe IT systemen, samenhang aanbrengen tussen systemen en het opruimen van knellende legacy.

Een versnellingsagenda

Een versnellingsagenda zou enerzijds versnelling in de lopende beheerprojecten kunnen bewerkstellen en eveneens het inregelen van structurele verbeteringen en zal zich met name moeten richten op versnellingsprojecten bij de departementen zelf. Hierbij kiezen we de analogie van de versnellingsaanpak op informatie-beveiliging¹ en er wordt een 'pas toe of leg uit' aanpak gehanteerd onder regie van de 5.1.2.e

Voor de opzet van een departementale versnellingsagenda is echter wel een goede analyse nodig. Departementen worden hierin ondersteund door CIO Rijk en RDDI. Versnelling door departementen kan niet met staande capaciteit en middelen geregeld worden. De analyse moet in kaart brengen wat extra nodig is aan acties voor zowel departementen als het ondersteunende interdepartementale programma en de daarvoor noodzakelijke extra investering. Het gaat om forse

---

¹ Daarmee wordt verwezen naar de versnellingsagenda cybersecurity naar aanleiding van het CSBN2020 waarna in diverse bestuurlijke overleggen (MCEV, RVI en SGO) is gevraagd om versnelling op cybersecurity.

additionele investeringen met een incidenteel én structureel karakter. Bestuurlijk akkoord kan pas volgen ná oplossen van dit meerjarige dekkingsvraagstuk.

Voor de analyse zou kunnen worden aangehaakt bij de rapporten die de bestuursdepartementen hebben ontvangen (twee weken geleden) van de Inspectie Overheidsinformatie omdat de informatiehuishouding sterk verbonden is met de werkprocessen en structuren bij de rijksonderdelen. Deze analyse, plan van aanpak en financieringsbehoefte voor de benodigde versnellingen bij de organisaties zouden in de komende maanden uitgewerkt kunnen worden door de departementen en voorgelegd aan DGOO, CIO Rijk in samenwerking met OCW en AZ.

Voorstel

Verzocht wordt de volgende stappen in gang te zetten:

1. In opdracht van CIO Rijk, wordt op korte termijn (waar mogelijk samen met de Inspectie OE) een analyse gemaakt, gebaseerd op de onlangs verschenen evaluatie- en Inspectierapporten. Hierdoor moet duidelijk worden op welke inhoudelijke punten de focus rijksbreed versterkt moet worden. Het generieke plan gaat vooral over, beleid, de kaders, controle-instrumenten en kwaliteitsrapportages (op basis van comply or explain) en hoe de departementen een organisatie-specifiek verbeterplan moeten opstellen. Dit noemen we 'het aanvalsplan verbeteren informatiehuishouding'. Onderdeel van dit plan is tevens de informatievoorziening aan de kamer. Streven is om medio januari een rudimentair plan beschikbaar te hebben van enkele pagina's met een bandbreedte voor de financieringsbehoefte. Het plan wordt goedgekeurd door het SGO.
2. Departementen worden via het SGO verzocht verbeterplannen op te stellen voor de informatiehuishouding en aan te geven waar versnellingen mogelijk zijn² Elk departement maakt middels een format vanuit CIO Rijk en met steun vanuit CIO Rijk (RDDI) voor 1 april 2021 een eigen 'aanvalsplan verbeteren informatiehuishouding'. Dit plan wordt vervolgens getoetst door de inspectie OE.
3. Het aangescherpte generieke 'aanvalsplan verbeteren informatiehuishouding' en de door inspectie OE getoetste departementale aanvalsplannen worden inclusief financieringsvraag aangedragen voor het volgend kabinet. Het gaat naar verwachting om inzet van extra middelen en capaciteit, zowel centraal

---

² Deze stap is al besproken in de Rijksbrede Stuurgroep informatiehuishouding in november 2020

Datum
11 december 2020
Kenmerk
2020-0000756986

bij het Rijksbrede programma en CIO Rijk als decentraal, bij de departementen en overige rijksonderdelen.

Bijlage 1: Randvoorwaarden

Algemene randvoorwaarden:

- Sturing door CIO Rijk namens SGO.
- Voldoende capaciteit inclusief noodzakelijke kennis en kunde aan informatieprofessionals.
- Additionele financieringsbehoefte van circa 5.12b kan worden ingevuld.

Randvoorwaarden voor generiek 'aanvalsplan verbeteren informatiehuishouding':

- generieke 'aanvalsplan verbeteren informatiehuishouding' wordt door het SGO vastgesteld.
- Het plan bevat als onderdeel een door CIO Rijk opgezet Rijksbreed kaderplan informatiehuishouding
- In het Rijksbrede generieke 'aanvalsplan verbeteren informatiehuishouding' worden tenminste de volgende kaders opgenomen waarvoor de comply or explain methodiek geldt:
  - kaders voor wijze van vastleggen besluitvorming politieke en ambtelijke top ministerie (zie rapport POK)
  - kaders voor wijze van omgaan met archivering van mails en berichten
  - kaders voor wijze van archivering
  - kaders voor informatiebepalingen in wetgeving zodat harmonisatie plaatsvindt.
  - uitgangspunten voor actieve openbaarmaking
  - standaarden voor informatiebeheer en voor informatiesystemen
  - helderheid over organisatorische taakverdeling
  - belangrijkste knelpunten rond infovoorziening
  - Rapportagevoorstel (middels comply or explain methodiek), zodat er gemonitord kan worden op de voortgang van de door erfgoedinspectie, Raad van State en POK geconstateerde problemen en de invulling van de eisen uit de archiefwet en Woo.

Randvoorwaarden voor generieke 'aanvalsplan verbeteren informatiehuishouding'

- Departementen en (grote) ZBO's leveren eind Q1 2021 een departementaal aanvalsplan op volgens het format dat door CIO Rijk wordt opgeleverd.
- Deze plannen bevatten tenminste:
  - Problemen en oplossingen
  - Aanpak en implementatietraject
  - Planning inclusief mijlpalen en metingen (nulmetingen en vervolgmetingen ten opzichte van het generieke plan)
  - Financieringsbehoefte

Docnr21

From: "5.12e"
Sent: Mon, 4 5.12e 2021 10:04:57 +0200
To: "5.12e" <5.12e@minbzk.nl>
Subject: RE: Verslagje CH POK 3-1-2020

En naar 5.12e 5.12e 5.12e en 5.12e

Met vriendelijke groet,

5.12e

Van: 5.12e <5.12e@minbzk.nl>
Datum: maandag 04 jan. 2021 8:52 AM
Aan: 5.12e <5.12e@minbzk.nl>
Onderwerp: RE: Verslagje CH POK 3-1-2020

Doe ik

Van: 5.12e <5.12e@minbzk.nl>
Verzonden: maandag 4 januari 2021 08:51
Aan: 5.12e <5.12e@minbzk.nl>
Onderwerp: RE: Verslagje CH POK 3-1-2020

Doe ik mondeling. Wil jij het verslag dan aan meest betrokken directeuren en dg's sturen (ik denk: 5.12e 5.12e 5.12e 5.12e 5.12e 5.12e en 5.12e)?

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: 5.12e <5.12e@minbzk.nl>
Datum: maandag 04 jan. 2021 8:23 AM
Aan: 5.12e <5.12e@minbzk.nl>
Onderwerp: RE: Verslagje CH POK 3-1-2020

Voeg ik toe. Ik verspreid het verslagje dan onder de BZK-schrijfgroep. Verzend jij aan directeuren/BR?

Van: 5.12e <5.12e@minbzk.nl>
Verzonden: maandag 4 januari 2021 08:19
Aan: 5.12e <5.12e@minbzk.nl>
CC: 5.12e <5.12e@minbzk.nl>
Onderwerp: RE: Verslagje CH POK 3-1-2020

Dank

Nog een laatste aanvulling. 5.12e

5.12e

Met vriendelijke groet,

5.12e

Van: [redacted] <[redacted]@minbzk.nl>

Datum: maandag 04 jan. 2021 8:14 AM

Aan: [redacted] <[redacted]@minbzk.nl>

Kopie: [redacted] <[redacted]@minbzk.nl>

Onderwerp: Verslagje CH POK 3-1-2020

Hieronder korte terugkoppeling Catshuis.

Besloten is op 8 januari een "eerste worp" voor een kabinetsreactie in de MR te brengen. Op te nemen onderwerpen in de Kabinetsreactie relevant voor BZK:

Uitvoering

5.1.2.1

Informatiehuishouding en informatievoorziening

5.1.2.1

5.1.2.)

Overig

5.1.2.)

>Ter info DGBRW.

Verdere acties naar aanleiding van:

•	5.1.2.)	5.1.2.e		
•			5.1.2.e	5.1.2.e
•	5.1.2.e			
•				
•				
•				

From: "512e"
Sent: Wed, 13 Jan 2021 09:26:11 +0200
To: "512e" <512e@minfin.nl>; "512e"
 <512e@minfin.nl>; "512e" <512e@minszw.nl>; "512e" <512e@minaz.nl>; "512e" <512e@minaz.nl>
Cc: "512e" <512e@minszw.nl>; "512e" <512e@minszw.nl>; "512e"
 512e <512e@minfin.nl>; "512e" <512e@minfin.nl>; "512e"
 512e <512e@minfin.nl>; "512e" <512e@minbzk.nl>; "512e"
 <512e@minbzk.nl>; "512e" <512e@minaz.nl>
Subject: RE: update spoorboekje Kabrea POK

Hallo allemaal,
 Laatste loodjes. Ik heb gisteren terugkoppeling gehad van Kajsja en aanpassingen voor BZK onderwerpen uitgezet.
 Ook nog een keer geprobeerd de brief fris te herlezen. En daar kwamen nog de volgende aandachtspunten uit:

512u521

512u521

Hoop dat deze punten ook nog mee kunnen in de ronde nav mr.
 Met vriendelijke groet,

512e

Van: 512e <512e@minfin.nl>

Datum: dinsdag 12 jan. 2021 2:11 PM

Aan: 512e <512e@minfin.nl>; 512e <512e@minszw.nl>; 512e
 <512e@minbzk.nl>; 512e <512e@minaz.nl>; 512e <512e@minaz.nl>

Kopie: 512e <512e@minszw.nl>; 512e <512e@minszw.nl>; 512e
 <512e@minfin.nl>; 512e <512e@minfin.nl>; 512e <512e@minfin.nl>; 512e
 512e <512e@minfin.nl>; 512e <512e@minbzk.nl>; 512e
 <512e@minbzk.nl>; 512e <512e@minaz.nl>

Onderwerp: update spoorboekje Kabrea POK

Beste SG/DG's,

De nieuwe versie kabinetsreactie POK is inmiddels naar AZ gestuurd en zal vanavond worden besproken. Wij voorzien het volgende spoorboekje richting afronding:

1. Vanmiddag verwerken we nagekomen commentaar (zijnde geen inhoudelijke/politieke punten).
2. Woensdag om 9 uur komt het schrijftteam bijeen, in aanwezigheid van onze AZ collega 512e die bij de MR is. We gaan er vanuit dat daarnaast in de loop van de (vroeg) ochtend terugkoppeling van de bewindspersonen volgt.
3. Woensdag staat dan volledig in het teken van verwerken commentaren en de genomen besluiten (512e voor bijlage 1 512e en bijlage 2 512e B). We gaan er van uit dat alle besluitvorming vandaag plaatsvindt en er geen inhoudelijke punten resteren die vrijdag besloten moeten worden, m.u.v. bijlage 1 over de compensatieregeling... anders bezien wat extra nodig is op de woensdag
4. Woensdag einde dag volgende versie naar SG/DG's en meest betrokken bewindspersonen, met verzoek om akkoord voor verzending aan MR.
5. Donderdagochtend: gedegen close reading op consistentie, taal, etc – ergo: eindredactie - door schrijftteam (wsch 512e en iemand van communicatie). Ruimte voor laatste finetuning, maar de inhoud moet stil staan. Als dat niet zo is, optioneel nog een SG/DG overleg. Hangt van uitkomst dinsdag af.
6. Donderdag begin middag (streven 13-14 uur): stukken naar MR.
7. Vrijdag: voor de brief n.t.b. na afloop MR

Parallel bespreken we morgen de voorbereiding van het debat en wordt (grotendeels door anderen) gewerkt aan de beantwoording van de 433 vragen. Realistische verwachting is dat die set na het weekend en voor het debat naar de TK gaan. Ik weet niet of dat ook geldt voor de ander sets Kamervragen bij BZK en SZW die relevant zijn voor de kabrea, of dat die wel vrijdag uit gaan.

Groet,

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

Directoraat-Generaal Belastingdienst
Ministerie van Financiën

5.1.2e

5.1.2e

@minfin.nl

From: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minbzk.nl>
Sent: Thu, 14 Jan 2021 12:38:02 +0200
To: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minbzk.nl>
Cc: "5.1.2.e" <5.1.2.e@minbzk.nl>; "5.1.2.e" <5.1.2.e@minbzk.nl>
Subject: RE: Belangrijke Aanvulling : Belnotitie 5.1.2.b Fin inzake POK

5.1.2.b/5.2.1

GR. 5.1.2.e

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minbzk.nl>
Datum: donderdag 14 jan. 2021 8:52 AM
Aan: 5.1.2.e <5.1.2.e@minbzk.nl>
Kopie: 5.1.2.e <5.1.2.e@minbzk.nl>, 5.1.2.e <5.1.2.e@minbzk.nl>
Onderwerp: FW: Belangrijke Aanvulling : Belnotitie 5.1.2.b Fin inzake POK

Beste 5.1.2.e

Zoals in app al aangekondigd nog een belangrijke toevoeging aan de belnotitie tav medeoverheden, zie ook de bijlage:

Advies

U wordt geadviseerd:

- Niet in te stemmen met het voorstel van Financiën.
- Niet akkoord te gaan met de gedachte van een enveloppe voor informatiehuishouding.

U kunt overwegen akkoord te gaan met een enveloppe voor de intensivering van dienstverlening (fysieke loketten) en multi-problematiek, mits hier jaarlijks € 500 mln. beschikbaar komt **en van deze envelop 5.1.2.b bestemd is voor gemeenten.**

Toelichting:

5.1.2.b

We weten dat de BD forse bedragen in gedachten heeft. Voorkomen moet worden dat dit gehele bedrag naar de BD gaat.

We hebben contact gehad met de VNG, zij verwacht dat het gemeentelijk aandeel circa 5.1.2.b kost.

SZW en wij delen deze inschatting.

SZW heeft contact gehad met UWV/SVB, zij verwachten dat hun aandeel circa 5.1.2.b kost.

Hartelijke groeten,

5.1.2.e

Van: 5.1.2.e <5.1.2.e@minbzk.nl>
Verzonden: woensdag 13 januari 2021 22:38

Aan: [redacted] <[redacted]@minbzk.nl>

CC: [redacted] <[redacted]@minbzk.nl>; [redacted] <[redacted]@minbzk.nl>

Onderwerp: FW: Belnotitie [redacted] Fin inzake POK

Urgentie: Hoog

Ti

Van: [redacted]

Verzonden: woensdag 13 januari 2021 22:38

Aan: [redacted] <[redacted]@minbzk.nl>

CC: [redacted] <[redacted]@minbzk.nl>; [redacted] <[redacted]@minbzk.nl>

Onderwerp: Belnotitie [redacted] Fin inzake POK

Urgentie: Hoog

Hallo [redacted]

Zoals telefonisch besproken zal de [redacted] financiën je morgenochtend bellen over de budgettaire gevolgen van de POK.

[redacted]

In de bijlagen:

1. De belnotitie met ons advies (word)
2. De bijlage bij de notitie met de tabellen van ons en fin (pdf).
3. Ter info. De interne advisering van SZW aan de minister (mail bericht). Ook SZW is niet akkoord.

Mvg,

[redacted]

Docnr24

From: "512e"
Sent: Fri, 15 2021 09:22:02 +0200
To: "512e" <512e@minbzk.nl>; "512e" <512e@minbzk.nl>
Subject: FW: Belnotitie inzake budget POK
Attachments: Belnotitie Minister inzake budget POK.docx, Bijlage 1 - Tabel POK - 512
Importance: High

Met vriendelijke groet,
512e

Van: 512e <512e@minbzk.nl>
Datum: donderdag 14 jan. 2021 2:59 PM
Aan: 512e <512e@minbzk.nl>
Kopie: 512e <512e@minbzk.nl>, 512e <512e@minbzk.nl>, 512e <512e@minbzk.nl>, 512e <512e@minbzk.nl>, 512e <512e@minbzk.nl>
Onderwerp: Belnotitie inzake budget POK

Hallo Kajsa,

Naar aanleiding van je verzoek stuur ik je hierbij een belnotitie voor je gesprek met Vijlbrief over de budgettaire gevolgen van de POK.

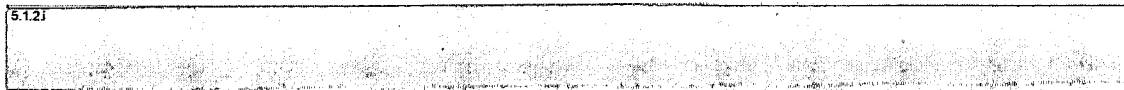
Met vriendelijke groet,
512e

=====
512e
512e
512e

Belnotitie gesprek vrijbrief inzake budgettaire gevolgen POK

Aanleiding

Hierover is vanochtend al contact geweest op SG niveau. Daarin heeft de SG ook onderstaande lijn medegedeeld. In de bijlage treft u onze tabel en de tabel van financiën naast elkaar aan

Advies

Hieronder treft een advies per onderdeel aan

- **Informatiehuishouding en actieve openbaarmaking.** Niet akkoord te gaan met de gedachte van een enveloppe voor informatiehuishouding op de AP.
  - o De opgave op terrein van informatiehuishouding is duidelijk en kan worden uitgesplitst in herkenbare onderdelen. Het is dus noodzakelijk dat de bedragen gekoppeld aan uw opgaven expliciet zichtbaar zijn.
  - o Laten bevestigen dat de WOO-rijk en de WOO-medeoverheden wordt opgenomen (en volledig gecompenseerd worden) evenals de RDDI en de benodigde middelen voor de regeringscommissaris informatiehuishouding (5.1.2.B). En aangeven dat u deze reeksen in de tabel zichtbaar apart wilt zien. Financiën heeft deze reeksen ambtelijk toegezegd, maar het is in de tabel opgeteld in een reeks generieke reeks rijk/zbo's en daardoor niet zichtbaar.
  - o Aangeven dat u het vreemd vindt dat financiën het actieprogramma informatie huishouding (met onder andere versterking van nationaal archief en document management systemen) slecht incidenteel wil toekennen.
  - o Aangeven dat u van mening bent dat er structureel extra juridisch capaciteit nodig rijks breed agv extra vraagstukken art. 68. (5.1.2.B). Deze worden door fin niet gehonoreerd met de gedachte dat meer openheid juist to minder vragen zal leiden.
  - o Aangeven dat indien financiën en SZW extra geld voor Belastingdienst en UWV/SVB noodzakelijk achten dit bovenop het voorgaande komt en niet in plaats van.
- **Dienstverlening aan burgers.** U kunt overwegen akkoord te gaan met een enveloppe voor de intensivering van dienstverlening (fysieke loketten) en multi-problematiek, mits hier jaarlijks ca. (5.1.2.B) voor beschikbaar komt:
  - o Daarbinnen is het van groot belang dat er in deze envelop tenminste (5.1.2.B) structurele beschikbaar en apart zichtbaar wordt gepresenteerd voor gemeenten. Dit is ook zo geïnventariseerd met de VNG op ambtelijk niveau. BZK, SZW en VNG zitten hier op een lijn.
  - o Dat er structureel (5.1.2.B) beschikbaar komt en apart zichtbaar wordt gepresenteerd voor de ombudsman vanwege de uitbreiding van het klachtrecht.
  - o Dat er structureel (5.1.2.B) beschikbaar komt voor maatwerk voor multi-problematiek en daarbij incidenteel (5.1.2.B) voor gemeenten voor het wegwerken van achterstanden op het terrein van multi-problematiek jeugdzorg. Op deze incidentele (5.1.2.B) kunt eventuele bewegen.
  - o Dat aanvullende middelen voor belastingdienst, UWV en SVB daar bovenop komen en niet voor in de plaats. Dat er daarom totaal ca. (5.1.2.B) noodzakelijk is. SZW geeft aan voor UWV/SVB ca. (5.1.2.B) nodig te hebben. En we verwachten dat de belastingdienst ook een forst aan deel diamt. Daarom is apart opnemen van de gemeenten essentieel omdat dit anders wordt opgegeten door de grote uitvoeringsorganisaties
- **Discriminatie en ambtelijk vakmanschap.** Aangeven dat u de middelen voor anti-discriminatie (5.1.2.B) en ambtelijk vakmanschap (5.1.2.B) apart zichtbaar wilt zien in de budgettaire tabel. De prominente plek van deze onderwerpen in de brief rechtvaardigt dit. Dit kan niet worden weggestopt in een enveloppe. Ambtelijk heeft financiën aangegeven deze reeksen wel te willen honoreren. Het punt is dat we deze apart zichtbaar willen hebben.